

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἑγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932)
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δρχ. 2500, ἑξάμηνη

δρχ. 1000.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀγγλίας, Αἰγύπτου Λίρες 2.
Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων κρατῶν, Δολλάρια 8.
Ἑξάμηνη ἀναλόγως.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΙ' ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Ἀποσώφως: «Πρὸς τὸ περιοδικὸν «Ἡ ΔΙΑ-
ΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», ὁδὸς Γ' Σεπτεμ-
βρίου, ἀριθ. 28 — Ἀθήνας». Τηλέφ. 55.536

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟ 1879

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ († 1941)

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ { ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΡΑΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ 1945

ἐξαιρετικῶς, ἐπειδὴ ἀρχίζει τὸν Μάιον,
θὰ περιλάβῃ φυλλάδια, δωδεκάσέλιδα ἢ
ὀκτασέλιδα, ὁκτὼ μόνον μηνῶν.

Παλαιοὶ Τόμοι, ἄρτιοι, τιμῶνται ἀπὸ δρχ. 2500
ἕκαστος καὶ ἄνω.—Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ κατὰ φύλ-
λον ἀποκτὰ προνόμια συνδρομητοῦ λαμβάνων
ψευδώνυμον δι' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ πληρωμῇ δρχ. 200

Περίοδος Γ'. — Τόμος 1ος

Ἀθῆναι, 21 καὶ 28 Ἰουλίου 1945

Ἔτος 67ον — Ἀριθ. 12—13

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΡΟΒΕΡΤΟΥ Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΒΕΤΑΣ Σ. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενον)

— Θὰ μὲ κοροϊδεύεις φαίνεται, ἀπάντησε ὁ Μάτχαμ. Αὐτοὶ ποὺ πᾶς νὰ βοηθήσῃς, εἶναι κεῖνοι ποὺ μὲ κυνηγᾶνε, καὶ θέλουνε νὰ μὲ καταστρέψουν.

Ὁ Ντίκ ἔξυσε τὸ κεφάλι του.

— Ἀλλιώς δὲ γίνεται, Τζάκ, εἶπε. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος. Μὰ τί θέλεις νὰ κάνω; Ἐσὺ δὲν κινδυνεύεις καὶ πολὺ. Ἐνῶ τοὺς ἄλλους τοὺς περιμένει ὁ θάνατος! Ὁ θάνατος ἐπρόσθεσε. Γιὰ σκέψου το! Μὰ τί κακὸ σ' ἔχει πιάσει καὶ μὲ κρατᾶς δὴ πέρα; Δός μου τὸ βέλος! Ἀγίε μου Γιώργη! Ἀς τοὺς προφτάσω, νὰ μὴν πεθάνουνε ὅλοι!

— Ρίχαρτ Σέλτον, εἶπε ὁ Μάτχαμ, κοιτάζοντάς τον θαρρετὰ κατὰ πρόσωπον. Θὰ πᾶς λοιπὸν μὲ τὸ μέρος τοῦ Σέρ Ντάνιελ; Δὲν ἔχεις αὐτιά; Δὲν ἀκουσες αὐτὸν τὸν Ἑλλίς τί ἔλεγε; Ἡ δὲν ἔχεις καρδιά, γιὰ νὰ λυπηθῇς τὸ ἴδιο σου τὸ αἷμα, τὸν πατέρα σου, ποὺ τὸν σκοτώσανε; «Χάρρυ Σέλτον» εἶπε ὁ Ἑλλίς. Κι' αὐτὸς ὁ Χάρρυ Σέλτον ἦταν πατέρας σου, τὸ ξέρεις πολὺ καλά.

— Τί; φώναξε ὁ Ντίκ πάλι. Θέλεις νὰ πιστέψω αὐτὰ ποὺ λέγανε οἱ κλέφτες;

— Ὁχι! μὰ τῶχω ξανακούσει αὐτὸ κι' ἄλλη φορά, ἀπάντησε ὁ Μάτχαμ. Ὅλοι λένε πῶς ὁ Σέρ Ντάνιελ τὸν σκότωσε, καὶ παίρνουνε ὄρκο γι' αὐτό. Μέσα στὸ ἴδιο του τὸ σπίτι χύθηκε τὸ ἄθωο αἷμα του. Κι' ὁ οὐρανὸς ἀκόμα ζητάει ἐκδίκηση, κι' ἐσὺ — ὁ γιός του, — πᾶς νὰ βοηθήσῃς καὶ νὰ προστατέψῃς τοὺς δολοφόνους;

— Τζάκ, εἶπε ὁ Ντίκ. Δὲν ξέρω. Μπορεῖ νὰναι κι' ἔτσι. Ποιὸς ξέρει; Ὅμως γιὰ κοίττα. Ὁ ἄνθρωπος αὐ-

τὸς μ' ἀνάνηψε σὰν παιδί του. Κι' ὅσο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους του, ἔχω κυνηγήσει κι' ἔχω παίξει μαζί τους. Καὶ νὰ τοὺς ἀφίσω τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου; Ἄν τὸκανα, θάταν ἀτιμία. Μὴ μοῦ τὸ ζητᾶς αὐτό, Τζάκ. Δὲ θὰ μὲ ἤθελες ἔτσι ἐξευτελισμένο!

— Μὰ ὁ πατέρας σου, Ντίκ; εἶπε ὁ Μάτχαμ λιγάκι κλονισμένος. Κι' ὁ ὄρκος ποὺ μοῦδωσες; Πῆρες τοὺς Ἀγίους γιὰ μάρτυρες.

— Ὁ πατέρας μου; φώναξε ὁ Σέλτον. Θὰ μάφινε νὰ κάνω αὐτὸ ποὺ λέω. Ἄν τὸν σκότωσε ὁ Σέρ Ντάνιελ, θὰ τὸν σκοτώσω κι' ἐγώ, σὰν ἐρβη ἢ ὥρα, μὲ τὸ ἴδιο μου τὸ

χέρι. Ὅμως αὐτὴ τὴ στιγμή οὔτε ὁ πατέρας μου οὔτε ἡ θέλησή του κινδυνεύουνε. Ὅσο γιὰ τὸν ὄρκο μου, καλέ μου Τζάκ, θὰ μὲ ἀπαλλάξῃς ἀπ' αὐτὸν ἀμέσως τώρα. Θὰ τὸ κάνῃς γιὰ τὴ ζωὴ τόσων ἀνθρώπων ποὺ δὲ μᾶς κάνανε κανένα κακὸ, καὶ γιὰ τὴν τιμὴ τῆς δικιά μου.

— Ἐγὼ Ντίκ; ποτέ! ἀπάντησε ὁ Μάτχαμ. Ἄν μ' ἀφίσῃς θάσαι ἕνας ἐπίορκος, καὶ θὰ τὸ λέω πάντα.

— Μοῦ ἀναψες τὸ αἷμα! εἶπε ὁ Ντίκ. Δός μου τὸ βέλος. Δός μου το!

— Δὲ σὸ δίνω!

— Θὰ σὲ κάνω νὰ μοῦ τὸ δώσῃς μὲ τὸ ζόρι.

Στεκόντανε κοιτάζοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο στὰ μάτια, ἔτοιμοι ν' ἀρπαχτοῦνε. Ὁ Ντίκ ἔκανε ἕνα πήδημα. Ὁ Μάτχαμ ἀρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ μὲ δυὸ πηδήματα ὁ Ντίκ τὸν

ΠΑΙΔΙΑ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Σύγχρονο ἀγγλικὸ παρθεναγωγεῖο τὴν ὥρα μαθήματος Γεωγραφίας

έφτασε, τὸ δέλος ἐξέφυγε ἀπὸ τὸ χέρι του, ἔπεσε χάμω, κι' ὁ Ντίκ στάθηκε ἀπὸ πάνω του φουρκισμένος, φερίζοντάς τον μὲ τὶς γροθιές του. Ὁ Τζάκ ἔμεινε καὶ ποὺ ἦταν πεσμένος μὲ τὸ πρόσωπο μέσῃ στὰ χορτάρια, κι' οὐτε σκέφτηκε ν' ἀντισταθῇ.

Ὁ Ντίκ λύγισε τὸ τόξο του.

— Νὰ σοὺ δείξω ἐγώ, φώναξε ἄγρια. Δὲ μ' ἀφίνεις μὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ξεόρκους σου; Ἄντε, ἀφισέ με ἡσυχῶ, ἄντε κρεμάσου.

Καὶ γυρίζοντας ἄρχισε νὰ τρέχῃ. Ὁ Μάτχαμ σηκώθηκε ἀμέσως ἀπάνω κι' ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ τρέχῃ ἀπὸ πίσω του.

— Τί θέλεις; φώναξε ὁ Ντίκ σταματώντας. Τί τρέχεις ἀπὸ πίσω μου; Φύγε ἀπὸ δῶ!

— Μπορῶ νὰ πάω ὅπου μ' ἄρῃσει, εἶπε ὁ Μάτχαμ. Τὸ δάσος εἶναι ἐλεύθερο, νομίζω, καὶ γιὰ μένα.

— Γύρνα πίσω, μὰ τὴν Παναγία! εἶπε ὁ Ντίκ, σημαδεύοντας μὲ τὸ τόξο.

— Ἄ! εἶσαι πολὺ γενναῖος. Χτύπα! ἀπάντησε ὁ Μάτχαμ.

Ὁ Ντίκ χαμήλωσε τὸ τόξο του, λίγες ντροπισματικές.

— Ἄκου δῶ, εἶπε. Ἀρκετὰ μὲ νεύριασε. Ἄντε λοιπόν, τράβα τὸ δρόμο σου ἡσυχῶ καὶ φρόνιμα.

— Καλὰ, εἶπε μελαγχολικὰ ὁ Μάτχαμ. Εἶσαι ὁ πιὸ δυνατός. Καὶ κάνεις ὅ,τι θέλεις. Μὰ ἐγὼ θὰ σ' ἀκολουθήσω, καὶ δὲ θὰ σ' ἀφίσω ἂν δὲ μ' ἀναγκάσῃς ἐσύ, πρόσθεσε.

Ὁ Ντίκ ἦταν ἔξω φρενῶν. Δὲν πήγαινε ἡ καρδιά του νὰ τὰ βάλῃ μ' ἕνα ἀνυπεράσπιστο παιδί. Μὰ δὲν ἔδλεπε κανένα τρόπο γιὰ νὰ ξεφορτωθῇ αὐτὸν τὸν ἐνοχλητικὸ καὶ ἀπιστο σύντροφο, ὅπως τοῦ φάνηκε τελευταία, πῶς ἦταν.

— Εἶσαι ἥρετός, μοῦ φαίνεται, φώναξε. Δὲν καταλαβαίνεις πῶς πάω στοὺς ἐχθρούς σου; Θὰ κάνω φτερά γιὰ νὰ φτάσω ὅσο μπορῶ πρὸς γρήγορα, ἐκεῖ πέρα.

— Δὲ μὲ νοιάζει, Ντίκ, ἀπάντησε ὁ Τζάκ. Ἄν εἶναι ἀνάγκη νὰ πεθάνῃς, θὰ πεθάνω κι' ἐγώ, Ντίκ. Προτιμῶ νὰ πάω μαζί σου στὴ φυλακή, παρὰ νὰ γυρνᾶω ἐλεύθερος χωρὶς ἐσένα.

— Καλὰ λοιπόν, εἶπε ὁ Ντίκ, φτάνουν οἱ φλυαρίες. Ἀκολουθὰ με, ἀφοῦ τὸ θέλεις. Μὰ, ἂν μοῦ παίξῃς κανένα παιχνίδι, δὲ θὰ σ' ὠφελήσῃ αὐτὸ σὲ τίποτα, νὰ τὸ ξέρῃς. Μονάχα ποὺ θὰ χαλάσῃς τὸ κέφι σου.

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Ντίκ ξαναπῆρε τὸ δρόμο, πηγαίνοντας ἄκρι- ἄκρι ἀπὸ τὸ δάσος καὶ προσέχοντας

μπροστά του πρὸς ὅλες τὶς μεριές. Ἐπειτα ἀπὸ κάμποσο δρόμο, δῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν κοιλάδα καὶ ξαναδρέθηκε πάλι στ' ἀνοιχτότερα μέρη τοῦ δάσους. Ἀριστερὰ φάνηκε ἕνας μικρὸς λόφος γεμάτος χρυσοκίτρινα λουλούδια, ποὺ τὰ σκιάζανε ψηλές ἐλάτες.

— Θὰ πάω νὰ κοιτάξω ἀπὸ κεῖ, σκέφτηκε, καὶ προχώρησε περνώντας ἀπὸ ἕνα γυμνὸ μέρος γεμάτο ρεῖκια.

Δὲν εἶχε προχωρήσῃ λίγες γυάρδες, ὅταν ὁ Μάτχαμ τοῦπιασε τὸ χέρι, καὶ τοῦδειξε νὰ κοιτάξῃ κάπου. Στὴν ἀνατολικὴ μεριά τοῦ λόφου ἦταν ἕνα θαυμάσιο, καὶ ἀπὸ κεῖ μιὰ μικρὴ κοιλάδα ἐδῆαινε στὴν ἄλλη μεριά.

Τὰ ρεῖκια δὲν εἶχαν μεγαλώσει ἀκόμα ἐκεῖ. Τὸ χῶμα εἶχε τὸ χρώμα σκουριασμένης ἀσπίδας, καὶ ποὺ καὶ ποὺ φυτρώνανε μερικὲς λιτιές. Ὁ Ντίκ εἶδε καμμιὰ δεκαριά ἀνθρώπους μὲ πράσινη στολή, ν' ἀνεβαίνουν ὁ ἕνας πρὶν ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὸν ἀνήφορο, καὶ μπροστά τους νὰ ξεχωρίζῃ ὁ Ἑλλίς Ντούγκουωρθ μὲ τὸ κοντάρι στὸ χέρι. Ἐνας ἕνας, ἔφτανε στὴν κορυφή, γιὰ μιὰ στιγμή ἢ σιλουέτα του διαγραφότανε καθαρά στὸν οὐρανό, κι' ὕστερα χανόταν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὥσπου κι' ὁ τελευταῖος ἔπαψε νὰ φαίνεται.

Ὁ Ντίκ καίταξε τὸ Μάτχαμ μὲ φιλικώτερο ὕφος.

— Λαίπν, θάσαι πιστός σὲ μένα; ρώτησε. Ἐνὸμιζα πῶς ἦσουν με τοὺς ἄλλους.

Ὁ Μάτχαμ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Ἄλλο πάλι τοῦτο! φώναξε ὁ Ντίκ. Μὰ τοὺς ἀγίους, ἄρχισες τὰ κλάμματα μὲ μιὰ λέξη ποὺ σοὺ εἶπα;

— Μὲ χτύπησες, εἶπε ὁ Μάτχαμ κλαίγοντας, μὲ χτύπησες ὅταν μ' ἐρρίξες χάμω. Εἶσαι ἕνας ἀνάνδρος ποὺ θέλησες νὰ δείξῃς τὴ δύναμή σου.

— Αὐτὲς εἶναι ἀνοησίες, εἶπε ἀπὸτομα ὁ Ντίκ. Δὲν εἶχες τὸ δικαίωμα νὰ κρατᾷς τὸ δέλος μου, κύριε Τζάκ. Ὁμῶστε νὰ σοὺ δῶνα ἕνα γερὸ ξύλο. Μιὰ κι' ἔρχεσαι μαζί μου, πρέπει νὰ μ' ἄκουσ. Καὶ τώρα, ἔλα.

Ὁ Μάτχαμ στάθηκε διστακτικός. Μὰ βλέποντας τὸ Ντίκ νὰ προχωρῇ γρήγορα γιὰ τὸ λόφο, χωρὶς νὰ γυρίξῃ καθόλου νὰ κοιτάξῃ πίσω του, ἄρχισε νὰ τρέχῃ κι' αὐτὸς, ἐρίσκοντας πῶς αὐτὸ ἦταν τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε νὰ κάνῃ.

Μὰ τὸ ἔδαφος ἦταν ἀνώμαλο καὶ ἀνηφορικό, ὁ Ντίκ εἶχε προχωρήσει πολὺ. Καὶ καθὼς ἔτρεχε γρηγορώ-

τερα, ὅπως ἦταν φυσικό, εἶχε φτάσει κιόλας στὴν κορυφὴ ἔρποντας ἀνάμεσα στὴς ἐλάτες, κι' εἶχε χωθῇ μέσα σὲ μιὰ πυκνὴ τούφα ἀπὸ χρυσοκίτρινα λουλούδια, ὅταν ὁ Μάτχαμ σὰ λαχανιασμένο ἐλάφι, ἔφτασε κι' αὐτὸς ἐκεῖ, καὶ ξαπλώθηκε πλάι του χωρὶς νὰ βγάλῃ λέξη.

Χαμηλά, στὸ βάθος τῆς μεγάλης κοιλάδας, διαγραφόταν καθαρά σὲ μικρὴ ἀπόσταση, ὁ δρόμος ποὺ τὸν ἔκοβε τὸ δάσος τοῦ Τένσταλ, γιὰ νὰ τὸν ἀφίσῃ πάλι νὰ πάῃ ὡς τὸ πέραςμα τοῦ Τίλλ. Τὸ μάτι μποροῦσε νὰ βλέπῃ τὸ δρόμο σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά φαινόταν ἀνοιχτὲς μεριές τοῦ δάσους, ἀπὸ τὴν ἄλλη πυκνοφυτεμένες περιοχές, καὶ κάθε ἐκατὸ γιάρδες περίπου, ἦταν κι' ἀπὸ μιὰ μεριά κατὰ ληλὴ γιὰ ἐνέδρα. Πρὸς τὰ κάτω, πάνω στὸ μονοπάτι, ὁ ἥλιος ἔκανε ν' ἀστράφτουν ἐφτὰ περικεφαλαίες, κι' ὅπου τὰ δέντρα ἀραιώνανε, ὁ Σέλτον καὶ οἱ ἀνθρώποι του φαίνονταν νὰ τρέχουν μὲ τ' ἄλογα, γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν παραγγελίαν τοῦ Σέρ Ντάνιελ. Ὁ ἀγέρως εἶχε σταματήσει κάπως, ὅμως φυσοῦτε ἀκόμα ἀνάμεσα στὰ δέντρα, κι' ἴσως ὁ Ἀππλη- γιάρντ, ἂν ζοῦσε, θὰ ἐξηγοῦσε πάλι τὴ ἐσήμανση τὸ ἀνήσυχο πέταγμα τῶν πουλιῶν.

— Κοίτα, ψιθύρισε ὁ Ντίκ, ἔχουν προχωρήσει ἀρκετὰ μέσα στὸ δάσος. Ὅσο προχωροῦνε εἶναι πιὸ ἀσφαλίσμένοι. Ὅμως βλέπεις ἐκεῖ ποὺ εἶναι ἐκεῖνις ἡ γυμνὴ κατηφορία; Καὶ στὴ μέση τῆς ἀκριβῶς καμμιὰ σαρανταριά δέντρα μαζεμένα; Ἐκεῖ θὰ βροῦνε τὴ σωτηρίαν τους. Ἄν φτάσουν γερὸ ὡς ἐκεῖ, θὰ τρέξω νὰ τοὺς εἰδοποιήσω. Μὰ, ἀφιβάλλω γι' αὐτό. Εἶναι μονάχα ἐφτὰ, καὶ οἱ ἄλλοι εἶναι τόσο πολλοί, κι' ἔχουν καὶ τόξα. Κι' εἴτοι θὰ τοὺς νικήσουν.

Στὸ μεταξύ, ὁ Σέλτον καὶ οἱ ἀνθρώποι του στρίψανε τὸ μονοπάτι, χωρὶς νὰ ξέρουν τὸν κίνδυνον, καὶ σὲ λίγο ἤρθαν πρὸς κοντά. Γιὰ μιὰ στιγμὴ σταθήκανε, μαζευτήκανε κύκλο, καὶ φάνηκε ὅσοι ν' ἀκούνε προσεχτικὰ κατὶ, ποὺ ἐρχόταν πολλὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν πεδιάδα. Αὐτὸ ποὺ τράβηξε τὴν προσοχή τους, ἦταν ἕνας ὑπόκωφος ἤχος κανονιοῦ ποὺ ἀκούγότανε στὸν ἀγέρα κάπου- κάπου, καὶ ποὺ μαρτυροῦσε τὴ μεγάλη μάχη ποὺ γινόταν ἐκεῖ κάτω. Ἄξιζε τὸν κόπο νὰ τοὺς ἀνησυχῇ, πραγματικὰ, γιὰτὶ ἀφοῦ ὁ ἤχος ἀπὸ τὰ βαριά ὅπλα ἔφτανε ὡς τὸ Τένσταλ, ὁ πόλεμος θὰ προχωροῦσε πρὸς τὰ ἀνατολικά, καὶ ἡ μάχη, γιὰ

καίεν τὴ μέρα τοῦλάχιστον, θάταν χαμένη γιὰ τὸ Σέρ Ντάνιελ καὶ τοὺς λόρδους τοῦ Μαύρου Ρόδου.

Ὅμως ξαφνικὰ ἡ μικρὴ συντροφιά ἄρχισε νὰ προχωρῇ πρὸς τὰ ἔμπροσ, κι' ἔφτασε κοντὰ σὲ μιὰ ἀνοιχτὴ μεριά, γεμάτη ρεῖκια, ὅπου μιὰ λουρίδα δέντρα ἔκρινε τὸ δάσος μὲ τὸ δρόμο.

Μόλις φτάσανε ἐκεῖ, ἕνα βέλος ἀστράψε στὸν ἀγέρα. Ἐνας ἀπὸ τοὺς συντρόφους ἀνοίξε τὰ χέρια του, καὶ μαζί μὲ τὸ ἄλογό του, ποὺ τινάχτηκε πρὸς τὰ πίσω, κίλισήκανε κουβαριασμένοι χάμω. Ἀπὸ κεῖ ποὺ στέκονταν οἱ δύο νέοι, ἀκούγανε τὶς φωνὲς τῆς συντροφιάς, καὶ τὰ τρομαγμένα χρεμετίσματα τῶν ἄλλων. Μόλις εἶχανε συνέρθει ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκπληξή, ἕνα δεύτερο βέλος χτύπησε ἕναν ἄλλον ἀπ' αὐτοὺς καὶ τὸν ἔρριξε χάμω.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΠΕΥΚΟΥ

«Ἐνας πεύκος μέσ' στὸν κάμπο
γέρας' ὁ φτωχός,
στὴν ἐκεῖ, ποῦ καὶ βοᾶν,
πάντα μοναχός...»

Θαυμάζω τὸ διαβήτη ποὺ κάποια μέρα, μὲ ἄτρεμο χέρι καὶ πίστη βαθεῖα, σ' ἀτέλειαν κάμπο τὴν καρδιά ἐνὸς πεύκου φύτρεψε μιὰ ριζὴ καὶ κίνησε πάλι τὸ δρόμο του πέρα.

Κι' ἐκεῖνον τὸ διαβήτη ξεχάστηκε πιά, μὰ ὁ πεύκος στὸν κάμπο θεριεύει, τινάζει τὰ χιόνια, ἀπλώνει κλαδιά, καὶ μοναχός του βασιλεύει.

Πελώριος σὰ μιὰ σκοτεινὰ μέσα στὸν κάμπο ξεπροβάλλει, δὲν τὸνε σβήνει ἡ καταχνιά, οὔτε ζητᾷ περίσσια κάλλη.

Δὲ μοιάζει τοῦ ἐλάτου στὴν ψυχὴ, ποὺ κοπαδίζει γιὰ νὰ ζήσει, οὔτε καὶ τῆς ἐλιάς, ποὺ ταπεινὴ, χέρι ζητᾷ νὰ τὴν τραγῇ.

Στρώνει ἀλαφρόπατο χαλὶ τὰ κασιανὰ βελόνια, κι' ἴδιος, χεῖμων, Θεριστή, καταφρονεῖ τὰ χερόνια.

Κοντὰ του μόνο θὰ σταθῇ ὁ ταπεινός κι' ὁ ἀντρεωμένος, τοῦ κλέφτη πῆρε τὴ στερεὴ νουὴ κι' εἰν' ἀπ' τὸ αἷμα του κοκκινωποτισμέ- [νος.

Κισσὸς σὲ πλάνην ἀγκαλιά δὲ θὰ τὸν σιοπνίξῃ, οὔτε πελέκι ρετινὰ τίς φλέβες του θ' ἀνοίξῃ.

Ἀγέρωτος' θανὴ κοινὴ δὲ θὰ τὸν συφοριάσῃ κάποια θὰ τὸν χτυπήσῃ ἀστραπὴ κι' εἴτοι ὀρθός, θὰ λαμπαδιάσῃ.

Καὶ τώρα ποὺ βλέπω τὸ δέντρο καψάλα, διαβήτη, τὴ σκέψη σὲ σένα γυρνῶ, κι' ἀογὸς σὸ λιοπύρι τὸν κάμπο περνῶ, νὰ βγῶ σ' ἄλλους κάμπους, μὴ φύτρεψ [κι' ἄλλα...

Ὡ, νά'χα τὴν τόση σου πίστη κι' ἐγὼ! ΦΩΤΗΣ ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΛΑΣΚΑΡΗΣ ΚΑΙ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ἀγαπητοί, μου,

Γ' οἱ δύο γηραιοὶ λόγιοι, ποὺ μᾶς ἄφησαν αὐτὸν τὸν καιρὸ — ὁ Νικόλαος Λάσκαρης κι' ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης — ἂν καὶ τόσο ἀνόμοιοι σὰν ἄνθρωποι, ἦταν λογοτέχνες μαζί κι' ἱστορικοί, πρᾶγμα ποὺ βασικά τοὺς ἐξομοιώνει. Θεατρικὸς συγγραφέας ὁ Λάσκαρης, κωμωδιογράφος προπάντων, ἀλλὰ κι' ἐρευνητὴς τῆς ἱστορίας τοῦ Νεοελληνικοῦ Θεάτρου καὶ συλλέκτης δοκουμένων — παλαιῶν βιβλίων, εἰκόνων, φωτογραφιῶν, ἐγγράφων, αὐτογράφων, ἐντύπων κάθε λογῆς — σχετικῶν μ' αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ποιητὴς κι' ὁ Βλαχογιάννης, διηγηματογράφος, ἀλλὰ κι' ἐρευνητὴς τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης τοῦ 21 καὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων γενικά, καὶ συλλέκτης — σωτήρας μποροῦμε νὰ ποῦμε — κάθε λογῆς δοκουμένων, σχετικῶν μ' αὐτὴ τὴν ἱστορία. Κι' οἱ δύο ἐπίσης εἶχαν ἀρχίσει νὰ τὴν γράφουν καὶ νὰ τὴν τυπώνουν, εἴτε σὲ χωριστὰ βιβλία, εἴτε σ' ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ. Ἀλλὰ τὸ ἔργο ἦταν τεράστιο, κι' ὁ θάνατος, ἂν καὶ τοὺς πῆρε σὲ πολὺ προχωρημένη ἡλικία — ἐπλησίαζαν τὰ ὀγδόντα κι' οἱ δύο, πνευματικῶς ἀκαταίτητοι — ἐργαζόμενοι ὡς τίς ὑστερᾶνές τους ἡμέρες — τὸ ἄφησε ἀτελείωτο...

Ἡ ἐρευνα τοῦ Λάσκαρη, ἂν καὶ τόσο περιορισμένη — δὲν ἐνδιαφερόταν, εἶπαμε, παρὰ μόνο γιὰ τὸ θέατρο — ἀπασχολήσε ὥστόσο ὅλη του τὴ ζωὴ, ἀπαράλλαχτα ὅπως κι' ἡ ἐρευνα τοῦ Βλαχογιάννη, ἡ τόσο εὐρύτερη καὶ γενικώτερη. Κι' οἱ δύο ἐργάστηκαν μὲ τὸ ζήλο, τὴν ἐπιμονή, τὴν μανία, τὸ πάθος ποὺ ἔχουν ὅλοι οἱ συστηματικοὶ ἐρευνητὲς καὶ συλλέκτες, ἀκόμα κι' οἱ συλλέκτες γραμματοσήμων. Κι' οἱ δύο μᾶς κληροδοτοῦν, μαζί μὲ τὰ ἱστορικά τους συγγράμματα, κι' ἀπὸ ἕνα Ἀρχεῖο, κι' ἀπὸ ἕνα Μουσεῖο. Ὁ Βλαχογιάννης μάλιστα ἔκαμε νὰ ἱδρυθῶν καὶ τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, ποὺ γιὰ πολλὰ χρόνια ἦταν ὁ γενικός τους διεθυντής. Πρὶν ἀπ' αὐτό, τὰ παλιὰ χαρτιά τῶν διαφόρων Ὑπουργείων σάπιζαν στὰ ὑπόγειά τους ἢ

καίγονταν, ἢ πουλιόταν μὲ τὴν ὀκὰ στοὺς μπακάληδες, ἢ πετιόταν στὰ σκουπίδια. Ὁ Βλαχογιάννης, ἰδιώτης τότε, μόλις μάθαινε κάτι τέτοιο, ἔτρεχε ἐπὶ τόπου, ἔφαχνε στὰ σκουπίδια, ἔφαχνε καὶ στὰ μπακάλικα, καὶ πολλές, ἀπειρες φορές, εὐτύχῃς νὰ περισώσῃ πολυτιμώτατα ἱστορικὰ ἐγγραφα. Ἀλλὰ προπάντων ἐρευνοῦσε τὰ ἀρχεῖα τῶν ἱστορικῶν οἰκογενειῶν, τῶν ἡρώων τοῦ 21, ποὺ οἱ ἀπόγονοί τους τοῦ τὰ ἐμπιστεύονταν πρόθυμα καὶ τὸν ἄφιναν νὰντιγράψῃ ὅσα γράμματα ἢ ἐγγραφα ἤθελε. Κι' ἐν' ἀπ' τὰ σπουδαιότερα κατορθώματα τοῦ Βλαχογιάννη εἶναι ἡ ἀνεύρεση στὸ οἰκογενειακὸ ἀρχεῖο κι' ἡ ἐκδόση τῶν «Ἀπομνημονευμάτων τοῦ στρατηγοῦ Μακρυγιάννη», ἕνα βιβλίο μεγάλῃς ἀξίας, ὃχι μόνο γιὰ τὶς αὐθεντικὲς τοῦ ἱστορικῆς πληροφορίες, παρὰ καὶ γιὰ τὴ γλῶσσά του, καὶ γιὰ τὸ ὕφος του, τόσο ὠραία, ὥστε πολλοὶ νὰ τὸ θεωροῦν σὰν ἕνα μνημεῖο τῆς δημοτικιστικῆς μας πεζογραφίας.

Τόσο τὸν Λάσκαρη, ὅσο καὶ τὸν Βλαχογιάννη, τοὺς βοηθοῦσε στὶς ἀνακαλύψεις τους κι' ἡ τύχη. Ἀξάφνα, ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περίμεναν, ἔβρισκαν κάτι ποὺ τὸ ζητοῦσαν ἀπὸ καιρὸ κι' ἦταν ἀπελπισμένοι πῶς δὲν θάπεφτε στὰ χέρια τους ποτέ. (Κι' εἶναι παρατηρημένο πῶς οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν τὴ μανία νὰ ζητοῦν, ἔχουν καὶ τὴν τύχη νὰ βρίσκουν). Ἐνα παράδειγμα: Ὁ Λάσκαρης εἶχε βρεῖ ὅλα τὰ σχετικά μὲ τὸ πρῶτο θέατρο τῶν Ἀθηνῶν. Ἦξερε ποιός, πότε καὶ ποῦ τὸ ἔκτισε (στὸ οἰκίπεδο ποὺ βρίσκεται σήμερὰ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα), πότε ἀνοίξε, πότε ἔκλεισε, ποιὸς θιάσους ἐστέγαζε, ποιά ἔργα ἐπαίξε. Ἦξερε ἀκόμα πῶς ἦταν ξύλινο, χειμωνιάτικο, καὶ φωτιζόταν μὲ κεριὰ καὶ λάμπες τοῦ λαδίου. Εἰκόνα ἔμως αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ, τοῦ πρωτόγονου Θεάτρου ἦταν ἀδύνατο νὰ βρεῖ. Ἐπιτέλους ἀπελπίσθηκε κι' ἔπαψε νὰ ψάχνῃ μ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Μιὰ μέρα ὅμως, μετὰ χρόνια, ποὺ ἦταν στὴ Βενετία, μπήκε σ' ἕνα παλαιοπωλεῖο, καὶ στὸ πρῶτο βιβλίο ποὺ ἔπιασε στὰ χέρια του — ἦταν ταξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις ξένου περιηγητῆ — βρῆκε ἕνα ὠραιότατο, καὶ πιστότατο βέβαια σκίτσο τοῦ πρώτου Θεάτρου τῶν Ἀθηνῶν! Φαντάζεστε πιά μὲ πόση χαρὰ ἀγόρασε τὸ παλιὸ ἐκεῖνο βιβλίο, γιὰ νὰντιγράψῃ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ στὴν ἱστορία του τὴν εἰκόνα, ποὺ μιλοῦσε καλύτερα ἀπὸ κάθε περιγραφή.

Σὰν ἄνθρωποι, ὁ Βλαχογιάννης κι' ὁ Λάσκαρης, οἱ δύο οἱ ὅμοιοι

στην εργασία τους, ήταν οι πιο άνομοι κι' αντίθετοι τύποι. Ρουμελιώτης ο πρώτος, θαρρός, σκαιός, πικρόλογος, άπότομος, κάποτε και τερατολόγος· κομψός και λεπτός 'Αθηναίος ο δεύτερος, κοσμικός, όμιλητικός, εύφρολόγος—άν και δέν έχάρριζε κι' αυτός κάστανα σέ κανένα, κι' έλεγε πάντα την ιδέα του χωρίς φόβο και χωρίς πάθος. Έκανε και καλαμπούρια ο Λάσκαρης, ένας από τους τρεις—τέσσερις όνομαστούς καλαμπουριστές της εποχής του. 'Απειρα είναι τα 'αγέκδοτα' του. Και θά τελειώσω μ' αυτό :

Μιά μέρα, σέ στενό κύκλο λογίων, ο Λάσκαρης είπε στόν πρίγκηπα Νικόλαο, πού κι' αυτός ήταν λόγιος :

—Έρετε πώς καμιά διαφορά μεταξύ μας δέν υπάρχει; Νικόλαος έσειε, Νικόλαος κι' έγώ. Θεατρικός συγγραφέας κι' έγώ. Ύψηλότατος έσειε, ύψηλότατος κι' έγώ!

Κι' έδω σηκώθηκε, δείχνοντας τό πράγματι «ύψηλότατο» μπόι του.

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΜΟΥ

Τώρα και καμιά δεκαριά μέρες, μέσ στην κάμαρά μου, άλωνίζει ένας ποντικός. Κάθε νύχτα σχεδόν θά με ξαφνιασθώ στόν ύπνο μου τό κριτς-κριτς πού κάνουν τα δοντάκια του, και τό πρσί, όταν θά σηκωθώ, θά βρω κάθε λογής σημάδια από τό πέρασμά του : μιά τρύπα στό πρεβάσι της πόρτας· μιά γωνίτσα της κασετίνας φαγωμένη και δίπλα μερικά ψιλά ροκανιδάκια· τή σοκολάτα πού ξεχάστηκε επάνω στό τραπέζι τραγανισμένη σέ δυο-τρεις μεριές και πλάι τ' άχρηστο χρυσόχαρτο...

Ένα μεσημέρι ή Μαρούλα, πού κοιμόταν σ' άλλο ντιβάνι, με ξύπνισε με ξεφωνητά :

—'Ένα ποντικάκι! Καλέ, σήκω νά ιδής ένα ποντικάκι! 'Αχ, καλέ τί νόστιμο πού είναι!

Έντωμεταξύ ο ποντικός είχε βέβαια εξαφανιστή, αλλά ή Μαρούλα μάς λιμάρριζε όλη μέρα γι' αυτόν: Πώς ήταν άνεβασμένος επάνω στην τουαλέττα, και πώς στεκόταν όρθός στά δυό του ποδαράκια, σάν άνδρωπος, και δοκίμαζε νά πιή νερό από τό βάζο με τα λουλούδια! Και πόσο μικρούλης ήταν, νά, τότες! Και τί νόστιμα μαύρα ματάκια πού είχε και τί νόστιμη άσπρη κοιλίτσα πού είχε, και τί νόστιμη μακρυά ουρίτσα πού εί-

χε! Κι' άν δέν θά ήταν δυνατό νά τόν πιάσουμε και νά τόν ήμερέψουμε, γιά νά μπορού νά τόν χαϊδεύη και νά τόν ταΐζη με τό χέρι της...

Μά οι μεγάλοι ήταν έξω φρενών! «Αυτό μάς λείπει τώρα, νά ήμερεύουμε και ποντικά! Δέ φτάνει πού ταΐζουμε έναν κοτζάμ χάραιοφάη γάτο!»

'Αλήθεια, ήταν καιρός νά επιστρατευθί ή Μπέμπη. Πήγα και τόν βρήκα άνάμεσα στίς γλάστρες, όπου τεμπέλευε ξαπλωμένος άνάσκελα, και προσπάθησα νά τόν φέρω στό φιλότιμο.

—Βρέ Μπέμπη, δέ ντρέπεσαι; έσύ έδώ νά ραχατεύης και μέσα τα ποντικά νά χοροπηδούν; έσύ πού τό 41 ήσουν ο άσος των ποντικοκυνηγών της γειτονιάς;

Ο Μπέμπης καταδέχτηκε ν' άνοίξη τα μάτια του, νά με κοιτάξη και νά κινή χρ! χρ!, δηλαδή: Μή μου τούς κύκλους τάραττε!

—Μπέμπη, θά σ' ξευτελίσω! Θά στήσω τή φάκα και θά πιάσω τόν ποντικό, και δέν θά μπορείς πιά νά σταθής δίπλα στούς άλλους γάτους της γειτονιάς!

Ο Μπέμπης, από άνάσκελα πού ήταν, γύρισε στό πλάι, δείχνοντάς μου έτσι την πλάτη του.

Τόν άρπαξε και τόν πήγα μέσα. Τού έδειξα την τρύπα του ποντικού, τού έδειξα τα πρόσφατα... έπισκεπτήριά του, τού έδειξα τα τρώματα της σοκολάτας. Ο Μπέμπης δέν συγκινήθηκε καθόλου. Πάει! τόν διέφθειραν οι άγγλικές στρατιωτικές κουζίνες!

Αποφάσισα νά περιμένω ακόμη δυο-τρεις μέρες. Μά χτές τό βράδυ, ο ποντικός είχε την άναίδεια ν' άνεβή ως τό εικονοστάσι και νά πιή τό λάδι του καντηλιού. 'Ε, τό πρᾶγμα έφτασε πιά στό άπροχώρητο! Έπῃρα τό δόκανο, τού έβαλα ένα κομματάκι τυρί και με πολλή προσοχή τό έστησα μπρός στην τρύπα του ποντικού. Τή νύχτα άκουσα μέσα στόν ύπνο μου ένα δυνατό κράκ! «'Επιάστηκε!» είπα μέσα μου, και δέν ξέρω άν χάσηκα ή λυπήθηκα. Τό πρώτο πράγμα πού έκανα μόλις σηκώθηκα τό πρωί, ήταν νά πάω ν' άντικρύσω τό θλιβερό θέαμα του σκοτωμένου ποντικού. Μά ο άφιλότιμος ήταν ζωντανός! Τό δόκανο είχε μαγκώσει μόνο την κοιλίτσα του και δέν τόν είχε χτυπήσει καθόλου! Κι' είχε δικίο ή Μαρούλα! 'Ηταν σ' αλήθεια τό πιο χαριτωμένο ποντικάκι

του κόσμου! Δέν ήταν σταχτί, αλλά καφετί άνοιχτό με άσπρο στηθάκι, τ' αυτιάκια του ήταν τριανταφυλλιά και δλοστρόγγυλα, και τα ματάκια του μαύρα-μαύρα και γυαλιστερά σάν χαντρίτσες. Μόλις σηκωσα τό δόκανο από κάτω, άρχισε νά στριφογυρίζη τα ματάκια του με άγωνία, τό στηθάκι του άνεβοκατέβαινε με λαχτάρα και ή ουρίτσα του χτυπούσε τόν άέρα.

Βρέθηκα σέ πολύ δύσκολη θέση. Τώρα τί νά τόν κάνω τούτον; σκεπτόμουν. Νά τόν σκοτώσω; Δέν μούκανε καρδιά. Νά τόν αφήσω τού Μπέμπη; Νά παραδώσω, δηλαδή, έναν άνυπεράσπιστο δεσμώτη στά νύχια ενός άρχιτεμπέλαρου φαγά; θά ήταν κι' απάνθρωπο κι' ανήθικο.

Βγήκα στην αύλή με τό δόκανο στό χέρι. Πέρασα με τόν ποντικό μπρός από τή μύτη του Μπέμπη, πού χώνευε μακάρια τό μπρέκφαστ του κάτω από τήν κληματαριά. Τούτη τή φορά όμως συγκινήθηκε, και μάλιστα πολύ! Πήδησε στά πόδια του, έκανε μάο! μάο! κι' άνοιγόκλεινε τα ρουθούνια του.

—'Αμ δέ; τού είπα, πού θά σοῦ δώσω έτοιμο μεζέ! 'Ας ήσουν ά-έλιος νά τόν πιάσης μοναχός σου!

Έκλεισε την πόρτα στή μύτη του Μπέμπη και βγήκα στό δρόμο. 'Αντίκου στό σπίτι μας βρίσκεται ένα πολύ μεγάλο οικόπεδο. Πήγα ως την άκρη του, κι' εκεί, άνάμεσα στά ξερά γαϊδουράγκαθα και στίς άδειες κονσέρβες, πύθωσα τό δόκανο χάρω. Ο ποντικούλης με κοίταζε, σάν κατάδικος στην τελευταία του στιγμή.

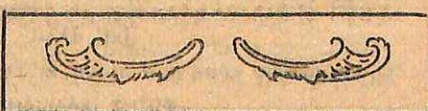
Όταν σήκωσα τό σίδερο πού τόν μάγκωνε, ζαλισμένος καθώς ήταν, δέν μπόρεσε άμέσως νά σταθί στά πόδια του. Πῃρε δυο-τρεις τούμπες στό πλάι, ύστερα όμως τόν έχυσα από τα μάτια μου.

—Πήγαίνε στό καλό, τού είπα. Κοίταξε όμως νά μὴν ξαναγυρίσης σέ μάς, γιατί δέν ξέρω πιά άν θά σέ γλυτώσω και δεύτερη φορά!

Στό σπίτι μου έβαλαν τις φωνές, σάν έμαθαν την άπελευθέρωση του ποντικού, κι' ο άθλιος ο Μπέμπης τούς συνόδευε μ' έντονιώτατες κι' αυτός διαμαρτυρίες.

Έγώ όμως είχα τή συνείδησή μου άναπαυμένη.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Μυθιστόρημα υπό ANDRÉ LAURIE

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

—Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

(Συνέχεια από τό προηγούμενο)

—Σου ζητώ συγγνώμη, Λύσι, είπε με σεβασμό αλλά και με κάποια έλαφριά μομφή, μά δέν μάς είχες δρίσει νά διαβάσουμε ως εκεί γιά τό μάθημά μας.

Δέν πίστευα τ' αυτιά μου! Αυτός ο μαθητής ο τόσο σοβαρός, ο τόσο τέλειος, δέν είχε την περιέργεια νά διαβάση ως τό τέλος μιά τόσο ωραία τραγωδία; Πώς μπόρεσε νά κλείση τό βιβλίο πριν νά φτάση ως τόν τελευταίο στίχο του; Μά τί ήμουν λοιπόν έγώ, πού τόσες φορές την είχα διαβάσει;

Ο Λύσις μάς εξέταζε έναν έναν με τα μάτια του. Έξαφνα τό βλέμμα του καρφώθηκε σέ μένα.

—Στοιχηματίζω, μικρέ, είπε, πώς κάτι έχεις νά πῃς έσύ.

—Στους όρισμούς σας, δάσκαλε, απάντησα και σηκώθηκα, φοβισμένος κάπως αλλά πολύ εύχαριστημένος μέσα μου.

—Έρείς αυτό τό κομμάτι;

—Τό ξέρω απέξω.

—Λέγε το!

Αρχισα. Στην αρχή ή φωνή μου ήταν τόσο άδύνατη, πού μόλις την άκουγα κι' ο ίδιος. Στοχαστήτε τώρα τό τραγούδι μου ύστερα από τό τραγούδι του Εύφορίωνα. Κι' όμως έγώ έγνώριζα, τι δέν ήξεραν άλλοι πιδ μεγάλοι και πιδ σπουδασμένοι από μένα. Κι' αυτή ή σκέψη μου έδινε θάρρος, και κατανικώντας τή δειλία μου, έσο έθγαίναν από τό στόμα μου οι μελωδικές στροφές, έφτασα, στό τέλος νά ξεχάσω την έντύπωση πού θά έκανε ή χωριάτικη εμφάνισή μου, και τελείωσα τό θαυμάσιο χορικό χωρίς νά κομπιάσω ούτε μιά φορά.

Ο Λύσις ήταν καταγοητευμένος. Πῃρε άφορμή από τούτο τό έπεισόδιο γιά νά μαλλώση τούς μαθητές του γιά την τεμπελιά τους.

—Ο δάσκαλος δέν μπορεί ούτε νά τα διαβάξη ούτε νά τα εξηγή δλα, είπε. Μόνο νά σας παρκινή μπορεί. Πόσες φορές σας σύστησα νά συμπληρώνετε μόνοι σας, τι αρχίζατε νά μαθαίνετε στό σχολείο; Πόσες φορές δέν σας είπα και σας ξαναείπα πώς δέν θά πάτε μπροστά άν δέν κοιτάζετε κάπως παραπέρα; Δέν νοιώθετε λοιπόν καμιά περιέργεια μέσα σας; Δέν διψάτε νά γνωρίσετε αυτά τ' άριστουργήματα πού έφεραν

τό ελληνικό όνομα ως την άκρη της γῆς και θά τό κάνουν άθάνατο; Και δέν ντρέπεστε (αυτά τα λέω γιά σας περισσότερο, Λυκία και Εύφορίωνα), δέν ντρέπεστε έσεις οι παλιοί ν' άφίνετε ένα χωριατόπουλο καινούργιοφερμένο νά φαίνεται άνώτερό σας στή φιλομάθεια και τή μόρφωση; Αυτό τό μάθημα πρέπει νά σας γίνη παράδειγμα γιά τό μέλλον. Έσύ δέ, Πρόα, αφού άρχισες τόσο καλά, φυλάξου μήν άφήσης τόν έαυτό σου νά παρασυρθί από την άμέλεια, πού τόσα παραδείγματα της δλέπεις γύρω σου, και νά εύλογής τούς γονείς σου πού σ' έμαθαν από μικρόν νά λατρεύης τις Μούσες. Πάρε αυτό τό περιδέραιο με την εικόνα της 'Αθηνάς, της προστάτιδας θεάς των 'Αθηνών. Θά έχης την τιμή νά τό φορής όλη την ήμέρα, γιαντί σήμερα ήσουν ο καλύτερος μαθητής.

Και με τα λόγια αυτά, ο Λύσις μου κρέμασε από τό λαιμό μου ένα περιδέραιο μ' ένα μικρό μετάλλιο κρεμασμένο από πάνω του, πού τό φόρεσα γεμάτος άγαλλίαση. 'Α, πόσο θά χαίρονταν οι δικοί μου μαθαίνοντας αυτή την ευχάριστη είδηση! 'Α, πόση ευγνωμοσύνη ένιωσα γιά τούς γονείς μου, πού τόσες φροντίδες είχαν κάνει γιά μένα!

Από εκείνη την ήμέρα επιβλήθηκα στούς συμμαθητές μου. Δέν με ξανακορόιδεψαν πιά γιά τόν χιτώνα μου. Όσο γιά την προφορά μου, πού τόσο με είχε άνησυχήσει, κανείς μου φαίνεται δέν την παρατήρησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΜΕΛΑΝΙΟΣ

Τό μάθημα τελείωσε, βγήκαμε τρέχοντας με φασαρίες και φωνές, γιαντί ξεμουδιάζαμε τα πόδια μας ύστερα από τόσες ώρες άκίνησία. Οι παιδαγωγοί, πού συνόδευσαν τα πλουσιόπαιδα, στά σπίτια τους, περίμεναν κιόλας στην αύλή, άκουμπώντας στά μακρυά ραβδιά τους. Έξω στό δρόμο μερικοί δούλοι με κοντούς χιτώνες περίμεναν τούς γεαρούς κυρίους τους. 'Ανάμεσα σ' αυτούς ξεχώριζαν οι δούλοι του Εύφορίωνα. Δέν ήταν λιγώτεροι από τέσσερις μαζί με τόν παιδαγωγό.

Ο γεαρός κομψευόμενος παράδωκε στόν ένα τόν αυλό του, στόν άλλο τόν φιλιδιόγιο χάρακά του, και στόν

τρίτον τό ιμάτιό του, ώσάν νά ήταν πολύ βαριά γιά τα άδρά του χέρια. Έγώ περήφανος και γεμάτος χαρά γιά τό τιμητικό μου μετάλλιο, χύμηξα σκυφτός νά περάσω άνάμεσα από τόν κόσμο πού ήταν μαζεμένος μπρός στην πόρτα, δέν πρόσεξα φαίνεται, και τό πόδι μου έμπλεξε, μέσα στό ιμάτιο του συμμαθητή μου πού σερνόταν χάρω, και έπεσα κατά γῆς παρασύροντας μαζί μου τόν Εύφορίωνα και τό δούλο και κάνοντας δλους γύρω μας νά γελάσουν με την καρδιά τους. Ένώ δέ ο Εύφορίων σηκωνόταν βλαστημώντας γιά τόν άδέξιο πού τόν έρριξε κάτω, έγώ τόν χαίρετσα ειρωνικά και έφυγα γελάοντας γιά τό έπεισόδιο.

Μόλις είχα στρίψει, όταν μ' έφτασε ο Θεαγένης.

—Πού κάθεσαι; μ' έρώτησε χωρίς άλλο προσίοιο.

—Έδώ κοντά, στής χήρας 'Αγαρίστης.

—'Απ' εκεί περνάω κάθε φορά πού γυρίζω από τό σχολείο.

—Τότε πηγαίνουμε μαζί. Θέλεις;

—Και βέβαια, Είσαι από τα χωριά;

—Ναί. Από πού τό κατάλαδες;

—Από τίποτε. Τό βλέπω μοναχά. Πώς σου φαίνεται ή 'Αθήνα;

—'Ε, απάντησα, μὴ θέλοντας νά φανώ χωριάτης πού θαμπώνεται με τό παραμικρό. Την φανταζόμουν καλύτερη.

Ο Θεαγένης ξεκαρδίστηκε στά γέλια.

—Σάν πολύ δύσκολοι είναι στό χωριό σου, είπε. Θά είσαστε βέβαια κακομαθημένοι από τούς τόσους καλλιτέχνες πού έχετε εκεί. Θά είναι άνώτεροι κι' από τόν Φειδία...

Τώρα ήρθε και ή δική μου σειρά νά γελάσω.

—Έρείς, έτσι σ' άστεία σου τό είπα αυτό, άποκρίθηκα, παρασυρμένος από την έμφυτη ελιγκρίνεια πού είχα μέσα μου. Όταν είδα χτές τόν Παρθενώνα, μου φάνηκε... ω δέν μπορώ νά στό περιγράψω... Μου ήρθε νά κλάψω. Κι' όμως ήμουν εύτυχισμένος... εύτυχισμένος σάν νά ξανάβλεπα τώρα τόν παππού μου έδώ στην άκρη του δρόμου.

—Σας είδα χτές πού γυρίζατε την πόλη, είπε ο Θεαγένης. Παππούς σου ήταν ο γέρος έκείνος με τα μακρυά άσπρα γένια;

—Ναί, ο άλλος ήταν ο Νίκτας, ο πατέρας μου.

—Τού μοιάζεις. Είσαι εύτυχισμένος πού τούς έχεις και τούς δυο. Έγώ δέν έχω πιά γονείς.

(Ακολουθεί)

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΨΙΨΙΝΑΣ

Είναι βράδυ του χειμώνα. Κάνει τσουχτερό κρύο και πέφτει βροχή δυνατή. Έξω σχεδόν κανένας. Μόνο κάπου κάπου μερικοί διαβάτες περπατούν βιαστικά. Η Ψιψίνα κι' ο Μιμίκος είναι απ' αυτούς. Αλλά, μ' όλο που έχουν από τέσσερα πόδια, δεν προχωρούν και πολύ γρήγορα. Η Ψιψίνα θα μπορούσε να περπατήσει πολύ γρηγορότερα, αλλά το παιδάκι της, ο Μιμίκος, ένα τόσο δα γατάκι, δε θα τα κατάφερε να την ακολουθήσει.

Πάνε όπως μπορούν, στην τύχη. Η Ψιψίνα μουρμουρίζει κάθε τόσο, θυμωμένη. Τ' αφεντικά της φύγανε και την άφισαν μοναχή, με το μωρό της το γατάκι. Μάλιστα! Κι' αν ήταν μονάχα για διακοπές, πάει καλά. Μα τώρα κοντεύουν Χριστούγεννα, φαίνεται πως θα μετακόμισαν για πάντα. Ένα πελώριο αυτοκίνητο ήρθε και κουβάλησε τα έπιπλα, κι' ύστερα ένα ταξί, για να πάρει την οικογένεια. Όταν η Ψιψίνα είδε να κατεβαίνουν τ' αφεντικά της, μεγάλη αγωνία της έσφιξε την καρδιά. Έκλαψε, νιαούρισε, παρακάλεσε την κυρία της να πάρουνε μαζί τους και το παιδάκι της, το Μιμικό. Μα δε βαρύνεσαι! Ανέβηκαν γρήγορα γρήγορα στο ταξί κι' αυτό ξεκίνησε άμέσως.

Τώρα η Ψιψίνα κι' ο Μιμίκος είναι μόνοι στον κόσμο...

Ο θυρωρός τους έδιωξε απ' το άδειο σπίτι και τώρα γυρίζουν όλομόναχοι στους δρόμους και δε βρίσκουν μέρος να κρυφτούν. Δυο φορές δοκίμασαν να κωθούν κάπου, μα και τις δυο τους έδιωξαν με άπο니아.

— Α, τί κακός ποῦναι ο κόσμος... Περπατώντας ολόενα, η Ψιψίνα φιλοσοφούσε πάνω στον έγωισμό των ανθρώπων.

— Νιάου, νιάου, ως πλαγιάσου με δώ, μαννούλα. Δε μπορώ πια να περπατώ.

— Νιάου, νιάου, κουράγιο ακόμα λίγο, μικρούλι μου. Θα βρούμε κάπου να κωθοῦμε.

Ο Μιμίκος κλαίει, πεινάει και κρυώνει. Αν είναι γραφτό του να πεθάνει έτσι, τουλάχιστο ως πεθάνει το γρηγορότερο, να μη βασανίζεται άλλο... Η Ψιψίνα πολεμά να του δώσει λίγο θάρ-

ρος. Ας κάνει υπομονή, κάτι θα βρεθεί.

Έκεί δεξιά, βλέπει ένα συμπαθητικό σπιτάκι, με κήπο γύρω γύρω, με σιγανό φως στο παράθυρο. Έδω θα μπούν. Εύτυχως, τα κάγκελα είναι άραιά, και χώρεσαν να περάσουν μέσα. Κρυφά-κρυφά, πλησιάζουν μια μικρή πορτούλα, που φαίνεται να είναι της κουζίνας. Η Ψιψίνα δεν τολμά να νιαουρίσει, ξύνει μονάχα δειλά δειλά την πόρ-

«Ο Μιμίκος πεινάει και κρυώνει...»

τα. Μάννα και παιδί, περιμένουν με καρδιοχτύπι... Κάποιος ανοίγει. Είναι μια γριά μαγειρίσα, φαίνεται κακιά.

— Δρόμο γρήγορα από δώ, αδειάστε μου τη γωνιά! φωνάζει κοινώνοντας ένα σκουπόξυλο.

Η κακομοίρα η Ψιψίνα, κατατρομαγμένη, παίρνει το παιδάκι της στα δόντια και φεύγει πάλι μέσα στη βροχή. Ο Μιμίκος κλαίει, κλαίει πολύ. Τί θλιβερό, νάσαι μό-

«Η Ψιψίνα φεύγει σιγά σιγά...»

νος μέσ' στη νύχτα, να βρέχεσαι, να κρυώνεις, να πεινάς.

Τώρα δα όμως η καρδιά της ξαφνικά χτυπά από χαρά. Η ξωπορτα ενός σπιτιού φαίνεται μισανοιχτή. Αυτή είναι η στερνή έλπίδα. Εμπρός. Και τρυπώνουν κι' οι δυο μέσα...

— Α, τί όρατο χώλλ, τί ξεστασιά. Για να μη προφτάσουν να τους διώξουν, σκαρφαλώνουν άμέσως σε μια σκάλα. Τώρα, τί άλλο να κάμουν; Τί χαρά! Ένα δωμάτιο είναι μισανοιχτό. Κρυφά-κρυφά, κοιτάζουν εκεί μέσα. Είναι μια καμαρούλα μικρού παιδιού. Ένα μικρό χαλάκι στο πάτωμα, όρατα ρόζ έπιπλάκια, και στη γωνιά, ένα μικρό τζάκι με σιγανή φωτιά. Τα φτωχά τα γατιά κοιτάζουν με θαυμασμό τ' όμορφο ζεστό δωμάτιο. Αχ, να μπορούσαν να μείνουν εκεί μέσα, να ξεσταθούν, να ξεκουραστούν. Με τρεμούλα και με φόβο, μπαίνουν μέσα.

Πάνω στο χαλάκι, ένα κοριτσάκι κάθεται και παίζει με μια μεγάλη κούκλα. Είναι γυρισμένο από κει και δεν τους βλέπει.

— Μιασάου, φωνάζει με φόβο η Ψιψίνα.

Το κοριτσάκι δεν ακούει.

— Μιασάου, μιασάου!

Το κοριτσάκι τώρα γυρίζει, κοιτάζει ξαφνιασμένο τα δυο γατιά, κι' ύστερα παίρνει το γατάκι στην άγκαλιά του.

— Ω, τί όμορφο γατάκι!

Η Ψιψίνα είναι όλη λαχτάρα. Το ξένο κοριτσάκι χαιδεύει τώρα το παιδάκι της, το Μιμικό. Την Ψιψίνα δεν την κοιτάζει, μα φαίνεται πως είναι αποφασισμένο να κρατήσει κοντά της το μικρό γατάκι.

Για μια στιγμή η Ψιψίνα διατάζει, ύστερα παίρνει την απόφαση και φεύγει σιγά σιγά. Το κοριτσάκι, η μικρή Φαίδρα, φαίνεται πολύ καλό, δίχως άλλο θα περιποιηθή το Μιμικό. Αφού, καθώς φαίνεται, δε θέλουν να την κρατήσουν κι' αυτή, η φτωχή μαννούλα θα φύγει, να πάν να πεθάνει έξω, κάπου πάρα πέρα. Ο Μιμίκος θα είναι εύτυχισμένος, σιγά σιγά θα ξεχάσει τη μαννούλα του, δε θα υποφέρει πολύ από το χωρισμό της. Με την καρδιά πονεμένη, η Ψιψίνα φεύγει σιγά σιγά, αθόρυβα. Τώρα πια δεν έχει παιδάκι. Της το πήρε η μικρή Φαίδρα. Πριν βγεί από την πόρτα, η Ψιψίνα γυρίζει πίσω μια φορά ακόμα και κοιτάζει.

Το κοριτσάκι γυρίζει τώρα και βλέπει την καμμένη τη γατούλα, που το κοιτάζει με τα όμορφα, λυπημένα της μάτια. Μέσα στην άγκαλιά του, ο Μιμίκος τώρα τινάζεται, θέλει να φύγει.

— Άσε με να πάω με τη μαννούλα μου. Μιάου, μιάου. Δεν τη βλέπεις, που πάει να φύγει;

Η μικρή Φαίδρα τρέχει, παίρνει την Ψιψίνα στην άγκαλιά της και τη φιλεί.

— Θέλεις να μείνεις και σύ; Θα σ' κρατήσω και τους δυο, αν μ' αφήσουν ή μαμά κι' ο μπαμπάς.

Η Ψιψίνα κλείνει τα μάτια από ευτυχία. Οι γονείς, που αγαπούν τη Φαίδρα, το μοναχοπαιδί τους, δεν της χάλασαν το χατήρι. Η Ψιψίνα κι' ο Μιμίκος κάθισαν κι' έφαγαν ένα σωρό όρατα πράματα. Τώρα θα καθήσουν να στεγνώσουν κοντά στη φωτιά.

— Αλήθεια, τί θα τραβήξατε, λέει η μικρή Φαίδρα,

— Μιάου, μιάου, αν ήξερες...

— Μιάου, μιάου, αλλά δεν ξέρεις εσύ...

(Διασκευή από το Γαλλικό)

ΣΤΑΜΑΤΟΥΛΑ Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΗΝ ΚΛΑΙΣ...

Μια μανίτσα έχασε το μονάκριβό της ποῦτανε όμορφο σά λούλουδο και γλυκομίλητο σ' αν άγγελούδι. Έκλαιγε και δερνόταν όλημερίς, ή δόλια, χωρίς να μπορεί να παρηγορηθή. Κι' ήρθε τη νύχτα στ' όπνο της το νεκρό της παιδάκι με το ίδιο πουκάμισο που τότε σ' αβανωμένο, βαστώντας ένα κερί στο χέρι. Την κοίταζε για λίγο θλιμμένα κι' έπειτα χάθηκε.

Το πρωί, θυμήθηκε τ' όνειρο ή μάνα κι' έκλαψε περισσότερα από άλλες φορές. Κι' ήρθε πάλι το πεθάνο της την άλλη νύχτα στ' όπνο της. Κι' ήτανε το πουκάμισό του μουσκεμένο. Την κοίταζε πάλι με παράπονο και της είπε:

— Πάψε πια να κλαίς, μανούλα. γιατί τα δάκρυά σου μουσκεύουνε το ρούχο μου και δεν μπορώ να ήσυχάσω στ' νεκρικό μου κρεβάτι. Άσε να κοιμάμαι ήσυχ'α, μητερούλα, και παρηγορήσου.

Από τότε έπαψε πια να κλαίη ή δύστυχη, κι' ο Θεός άνάπαψε τ' όν καῦμό της.

(Grimm) ΚΙΤΣΑ ΜΑΛΙΚ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

ΕΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΙΑ'.

Ο Ψευτοποιητής

Μια μέρα, παρουσιάσθηκε στο παλάτι ένας άνθρωπος, ντυμένος όπως ντύνονται οι γραμματισμένοι Ινδοί, κι' είπε πως είναι μεγάλος ποιητής και πως είχε γράψει ένα σπουδαίο ποίημα, ύμνο του βασιλιά.

— Καλά, του είπαν οι παλατιανοί, άφησέ μας το χειρόγραφο, να το δώσουμε του βασιλιά να το διαβάση, και γύρισε ύστερ' από τρεις ήμέρες, να πάρης την άμοιβή σου, αν, έννοείται, θα σ' κρίν'η άξιο γι' άμοιβή.

— Όχι, είπε ο άνθρωπος, το ποίημα θέλω να το διαβάσω του βασιλιά εγώ ο ίδιος. Με την άπαγγελία τη δική μου θα του φανή ακόμα ωραιότερο, και θα μου δώση πολύ περισσότερα φλουριά παρ' αν το διάβαζε μόνος του, ή του το διάβαζε άσχημα ένας άλλος.

Μα οι παλατιανοί δεν άκουγαν: θα γινόταν όπως είπαν αυτοί. Ο άνθρωπος επέμενε, έφώναζε, και, ακούγοντας τη φασαρία, ο βασιλιάς έστειλε το Ράμα να ιδή τι συμβαίνει. Ο Ράμας έτρεξε, ρώτησε, έμαθε, Αλλά ο βασιλιάς, την ήμέρα εκείνη, έτυχε στις καλές του, κι' όταν γύρισε ο Ράμας και του είπε το και τό, εκείνος πρόσταξε να του φέρουν άμέσως το «μεγάλο ποιητή».

Τ' όν δέχτηκε καθισμένος στο θρόνο του, και του είπε ν' άπαγγείλ'η ο ίδιος το ποίημά του. Εκείνος ξεδίπλωσε το πελώριο χειρόγραφό του κι' άρχισε ν' άπαγγέλλ'η το ποίημα. Άκουε ο βασιλιάς, κατευχαρισμένος, τους άφθονους έπαίνους που του έκανε ο ποιητής—του άρεσε πολύ ή κολακεία—άκουε όμως κι' ο Ράμας, που στεκόταν πίσω από το βασιλιά. Κι' ο Ράμας, που ήταν διαβα-

σμένος όσο κανένας άλλος παλατιανός, κατάλαβε από τις πρώτες στροφές, πως το ποίημα εκείνο ήταν όλο σχεδόν κλεμμένο από παλιούς Ινδούς ποιητές, και πως ο ψευτοποιητής δεν έκαμε άλλο παρ' αν αντιγράφη και να συνταιριάση ξένους στίχους, γραμμένους γι' άλλους βασιλιάδες και γι' άλλους ήρωες. Όσοόσο ο βασιλιάς, που δεν ήταν σ' θέση να καταλάβ'η την κλεψιά, ένθουσιάσθηκε. Και πρόσταξε να φιλοξενηθή στο παλάτι ο «μεγάλος ποιητής», ως την άλλη μέρα, που θα τ' όν καλούσε πάλι ν' άπαγγείλ'η το ποίημά του μπροστά σ' όλους τους παλατιανούς, και να λάβ'η από το χέρι του την άμοιβή που του άξιζε.

Στην τελετή αυτή, που έγινε το απόγεμα της άλλης ήμέρας, πήγε, φυσικά, κι' ο Ράμας, αλλά κρατώντας στην άγκαλιά του και μια έλεεινή καρακάξα, στολισμένη με όρατα φτερά από παγωνί, από παπαγάλο κι' άλλα λαμπρόχρωμα πουλιά, που ο πονηρός γελωτοποιός της τα είχε κολλήσει σ' όλο της σχεδόν το σώμα. Κι' όταν τελείωσε ο ψευτοποιητής την άπαγγελία του, και χειροκρότησαν οι άγράμματοι παλατιανοί, και ο έπίσης άγράμματος βασιλιάς, κατακολλημένος, έτοιμαζόταν να προσφέρ'η το δώρο του, ο Ράμας προχώρησε με θάρρος, σηκώνοντας ψηλά το πουλί που κρατούσε.

— Τ' είν' αυτό; ρώτησε έκπληκτος ο βασιλιάς.

— Μια παλιοκαρακάξα, άποκρίθηκε ο γελωτοποιός. Μή βλέπης όμως τα λαμπρά της φτερά. Αυτά της τα κόλλησα εγώ από διάφορα άλλα όρατα πουλιά, γιατί αλλοιώτικα, μαύρη κι' άσχημη καθώς είναι, δεν θάχε μούτρα να παρουσιασθ'η σ' τέτοια τελετή.

— Κι' ήταν άνάγκη να φέρ'ης έδω και την καρακάξα σου; άπόρησε ο βασιλιάς.

— Ήταν, και μεγάλη, βασιλιά μου! άποκρίθηκε ο Ράμας, λοξοκοιτάζοντας τ' όν ψευτοποιητή. Η καρακάξα μου ήθελε και καλά να παρευρεθ'η στην τελετή. Γι' αυτό σκέφθηκα να τη στολίσω με ξένα φτερά.

«Άλλωστε, τὸ ἴδιο ἔκαμε κι' ὁ κύριος ἀπὸ δῶ. Τὸ ποίημά του δὲν εἶναι δικό του. Τὸ ἔχει κλέψει ἀπὸ ἄλλους, ἀληθινὰ μεγάλους ποιητές, ποὺ συνταίριασε στίχους τους, γιὰ νὰ κλέψῃ καὶ τὴν ἀμοιβή του.

Ὁ ψευτοποιητὴς εἶχε κιτρινίσει. Ὁ βασιλιάς ἀγριοκοίταξε τὸ Ράμα καὶ τὸν ρώτησε:

—Καὶ μπορεῖς νὰ τὸ ἀποδείξῃς αὐτό;

—Μάλιστα! ἀποκρίθηκε ὁ Ράμας. Ἐγὼ φέρει μαζί μου καὶ τὰ βιβλία τῶν ποιητῶν μας ποὺ τοὺς ἔχει κατακλέψει. Ἄς ξαναδιαβάσῃ πάλι τὸ ποίημά του, κι' ἐναν-ἐναν στίχο ποὺ θὰ λέῃ, ἐγὼ θὰ τοῦ δείχνω σὲ ποιοὺ βιβλίον βρίσκεται. Ἐμπρός!

Ἀλλὰ ὡς νὰ τὰ πῇ αὐτὰ ὁ Ράμας, ὁ ψευτοποιητὴς εἶχε τυλίξει τὸ χειρόγραφο του καί, περνώντας βιαστικὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς σαστισμένους παλατιανούς, εἶχε βγεῖ κίονα ἀπὸ τὴ σάλλα κι' ἀπὸ τὸ παλάτι.

Ἐ, ἅμα εἶδε αὐτὴ τὴ φευγάλα, ὁ βασιλιάς πείσθηκε πὼς ὁ Ράμας εἶχε δίκιο. Καὶ τὸ σακκουλάκι μὲ τὰ φλουριά ποὺ εἰτοιμαζόταν νὰ δώσῃ στὸν ψευτοποιητὴ, τὸ ἔδωσε στὸ γελωτοποιό του.

(Τὸ τέλος στὸ προσεχές)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΟΤΑΝ ΠΡΩΤΟΓΙΝΑ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Εἶχα κλείσει πιά τὰ δέκα ἐφτά χρόνια, ὅταν, μὲ τοὺς ἄγιους ἐνθουσιασμούς ποὺ δίνει ἡ ἄγνοια τῆς ζωῆς, μὲ τὴν πίστη τὴν ἀκλόνητη στὴν ἱερότητα τοῦ ἔργου τοῦ δασκάλου, καὶ ἐφοδιασμένος μὲ μιὰ μετάφραση τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Σπένσερ, μὲ τὸ Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς τοῦ Πλουτάρχου, καὶ μὲ τὸν Πεισιστοχό τοῦ Συλλόγου τῶν Ὁφελίμων Βιβλίων, ξεκίνησα ἀπὸ τὸ χωριό μου, σὰν τελείωσα τὸ Γυμνάσιο, νὰ πάω σ' ἕνα ἀπὸ τὰ βορειότερα χωριά τῆς Ἠπείρου, ὅπου εἶχα διοριστῇ δάσκαλος «μὲ βαθμὸν καὶ ἀποδοχὰς πρωτοβαθμίου ὑποδιδασκάλου».

Διπλῇ ἦταν ἡ συγκίνησή μου: Ἐβγαίνα πιά στὴν Κοινωνία. Ἀρκετὰ εἶχαν ἐξοδέψει γιὰ μένα οἱ γονεῖς μου στὰ Γιάννινα, γιὰ νὰ μὲ μορφώσουν στὴ Ζωσιμαία Σχολή. Τώρα θὰ τοὺς ἀνταπέδιδα τὰ τροφεῖα. Δεύτερη πηγὴ τῆς συγκίνησής μου ἦταν ἡ σκέψη, πὼς θὰ μὲ ὀφθαλμοὶ κι' ἐγὼ ἄλλα παιδιά. Πόσα πράγματα θὰ δίδασκα! Κάθε μέρα καὶ κάτι καινούργιο. Κι' ἐκεῖνοι οἱ μικροὶ πιτσιρίκοι, ποὺ πρώτη φορὰ θὰ ἔρχονταν στὸ σχολεῖο, τί γλέντι θὰ μοῦ δίνανε!

Καὶ δὲν εἶχα πίστη μονάχα στὴν ἱερότητα τοῦ ἔργου, πίστη ἀνεξάντλητη εἶχα καὶ στὴν ἀξιοσύνη μου. Εἶχα διαβάσει ἐγὼ καὶ τὸ Σπένσερ καὶ τὸν Πλουτάρχο καὶ τὸν Πεισιστοχό! Καὶ τὰ τρία βιβλία τὰ εἶχα ἀποστηθίσει! Ὡ, τὴν ἄγρια ἀπλότητα τῶν νεανικῶν χρόνων...

Ὁ Δημήτρης, ὁ ἀγωγιάτης ὁ καλὸκαρδὸς ἀπὸ τὸ χωριό μου, εἶχε ἀναλάβει νὰ μὲ πᾶν μὲ τὸ ἄλογό του στὸ χωριό, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ

τὸ ... καταναγᾶσω μὲ τὴ σοφία μου. Δυὸ μέρες θὰ κάναμε, ὥσπου νὰ φτάσουμε. Κι' αὐτὲς σταθῆκαν δυὸ μέρες γεμάτες τιμὲς γιὰ μένα καὶ χαρά.

—Γιὰ ποῦ ὦρα καλὴ; μᾶς ρωτοῦσαν στὸ δρόμο.

—Τὸ δάσκαλο πάω στὴ Σ*, ἀπαντοῦσε ὁ Δημήτρης, δείχνοντας ἐμένα, ποὺ προπορευόμουν καβάλλα στ' ἄλογό του κι' ἄκουγα μὲ κρυφὸ καμάρι τὴν προσωνυμία «δάσκαλος».

Ὅταν ἤθελε νὰ σταθοῦμε πονθενὰ ἢ νὰ πάρουμε τὸν δρομὸν ἢ τὸν ἀριστερὸν τὸ δρόμο, «σταμάτα, δάσκαλε», μοῦ φώναζε ἡ «δεξιὰ, δάσκαλε» ἢ «ἀριστερά, δάσκαλε». Ἐκεῖ στὴ διήμερη πορεία πρὸς τὸ τέμενος τῶν Μουσῶν, ποὺ πῆγαίνα ἱεροφάντης τοὺς στὸ χωριὸ τοῦ διορισμοῦ μου, πῆρα τὴν προσωνυμία τοῦ δασκάλου, ποὺ τόσα χρόνια τώρα τὴν ἔχω στὸν τόπο μου καὶ θὰ τὴν ἔχω ὡς τὴ στερνὴ μου μέρα.

Βράδυ ἦταν, ὅταν πλησιάσαμε στὸ τέμενος τῆς διήμερης πορείας. Πάνω σ' ἕνα περὶψηλο λόφο ἀγγναντέψαμε χτισμένο τὸ χωριό. Γλυκὸς ὁ ἥχος τῆς καμπάνας κυλάει ἀπὸ κεῖ ψηλὰ καὶ τὸν λογαριάζεις γιὰ πρόσχαρο χαιρετισμό, γιὰ χαρούμενο καλωσόρισμα. Μὰ μοῦ θύμιζε προσέτι πὼς ἦταν Σαββατόβραδο τώρα, κι' αὐριο Κυριακή. Ποῦ νὰ μοῦβάζε ὁ νοῦς τὴς πίκρες ποὺ θὰ δοκίμαζα τὴν αὐριανὴ Κυριακή... Παίρνουμε πιά τὸν ἀνήφορο. Κάτω ὁ Ἄφως ἤχηρὰ κυλάει τὰ νερά του. Τετράπηλες οἱ κορφές τῆς Πίνδου λούζονται στὸ φῶς τῶν τελευταίων ἀναλαμπῶν τοῦ ἡλίου, ποὺ ἔχει βασιλέψει πιά. Τὰ σκοτεινὰ τὰ δάση

τῶν μαυροπράσινων τῶν πεύκων καὶ τῶν ὀξυῶν μὲ τὸ φθινοπωρινὸ χρυσαφί τοὺς φύλλωμα, ἀπλώνονται γύρω μας σὰν ἕνα ἀπέραντο κι' ἐπιβλητικὸ πέλαγος. Μὲ τίς ριπές τοῦ φθινοπωρινοῦ ἀγέρα, πότε σιγομιλοῦνε καὶ πότε στεναγμοὶ λὲς καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὰ βάθη τοὺς τὰ σκοτεινισμένα πιά καὶ μυστηριακά. Εἶναι τρανὴ κι' ἐπιβλητικὴ ἐκεῖ ἀπάνω ἡ Πλάση, ποὺ τῆς ἦταν γοργὰ τὸ ὕστερα ἀπὸ 23 χρόνια νὰ ἀντηχήσῃ ἀπὸ τὰ βροντολαλήματα τῶν τιμημένων ὄπλων μας στὴν κοσμοξάκουστη μάχη τῆς Πίνδου, ποὺ στέκει ἀμετακίνητα πλάι στὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν. Αὐτὰ τότε δὲ μοῦ τᾶβάζε ὁ νοῦς κι' οὔτε πὼς θὰ μεθοῦσα κι' ἐγὼ ὕστερα ἀπὸ 23 χρόνια μὲ τ' ἀθάνατο κρασι τῆς Νίκης!

Στὸ μεσοχώρι, τὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, μᾶς περιμένανε—πὼς εἶχανε μάθει τὸ φθᾶσιμό μου;—ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ κι' ἀνάμεσά τους ὁ παπᾶς. Τρέχω καὶ τοῦ φιλῶ τὸ χέρι.

—Καλῶς ὤρισε, δάσκαλε, μοῦ λέει καὶ μὲ φιλεῖ κι' αὐτὸς στὸ μέτωπο.

Γνωρίζομαι μὲ τὸν κ. Πρόεδρο, μὲ τοὺς κ. κ. Ἐφοροεπιτρόπους καὶ γενικὰ μ' ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, ποὺ ἡ μοῖρα τοὺς τοὺς ὅχες γραμμένο νὰ πάω νὰ τοὺς φωτίσω τὰ παιδιά, δέκα ἐφτά χρόνων κι' ἐγὼ παιδί. Τὰ παιδιά δὲν τολμοῦν νὰ πλησιάσουν τὸ δάσκαλο, μὰ τὸν περιεργάζονται πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες. Σὲ λίγο ὅμως ξεθαρρεύουν—γιατὶ τάχα;—καὶ μὲ τριγυρίζουν. Πολλὰ εἶναι μικρά, μὰ καὶ τὰ ῥωμαλέα, τὰ σφιχτοδεμένα χωριατόπουλα, μὲ τοὺς πλατεῖς τοὺς ὧμους καὶ τίς χοντρές γροθιές, ποὺ λίγο διαφέρουμε στὴν ἡλικία, ἀλλὰ μὲ ξεπερνοῦνε στὴ γεροσύνη, καὶ θᾶναι μαθητὲς μου, δὲν εἶναι λίγα. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἦρθε στὸ νοῦ μου ὁ λόγος τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ, ὁ ἀνεξήγητος γιὰ μένα ἴσαμε τότε, ποὺ μοῦ εἶχε πῇ, ὅταν πῆγα νὰ δοκισθῶ: «Ἄν ἦσουν πιδὸς μέγας, ἂν εἶχες καὶ μουστάκια, θὰ ἦταν πιδὸς καλὰ». Μὰ, πὼς μποροῦσα νὰ ... μεγαλώσω;

Ὅταν τὴν ἄλλη μέρα—Κυριακὴ εἶπαμε—ἐπῆγα στὴν Ἐκκλησίαν, βρέθηκα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, ὀδηγημένος ἀπὸ τὸν Ἐπίτροπο, δυὸ πιθαμὲς πιδὸς ψηλὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ ἐκκλησιασμός. Μὲ εἶχε ἐνθρονίσει

ὁ ἀθεόφοβος στὸ στασίδι τοῦ δεξιοῦ ψάλτη! Ὅλα τὰ βλέμματα καρφωθήκανε ἀπάνω μου ἀπαιτητικά—τὸ καταλάβαινα αὐτὸ πολὺ καλά—κι' ἀνυπόμονα περιμένανε τόσα ζευγάρια αὐτιά νὰ συλλέξουν τοὺς γλυκασμούς τῆς ψαλτικῆς μου τέχνης. Ὁ δάσκαλος ἔπρεπε καὶ νὰ ψάλῃ!

Τότε θυμήθηκα πὼς ὅταν μὲ εἶχε πάρει κάποτε ὁ μακαρίτης ὁ παππούς μου, ὁ παπᾶς, σ' ἕνα ἐξοκλήσι νὰ τὸν ἐξεleitουργήσω, πολλὲς φορὲς μὲ εἶχε ἀγριοκοιτάξει ἀπὸ τὸ Ἱερὸ Βῆμα, ἐνῶ ἐγὼ ἐπίστευα πὼς ἔστελνα πρὸς τὸ θρόνο τοῦ Ὑψίστου τὴ γλυκύτερη μολπή. Θυμήθηκα ἀκόμα καὶ τὴ σβερχιά ποὺ μοῦ εἶχε δώσει, ὅταν βγήκαμε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, λέγοντας μὲ ἀγανάκτηση: «Γιὰ τραγούδι τὸ πέρασες τὸ ψάλσιμο, παλιόπαιδο;»

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ μοῦ χε πῇ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ παππούς μου, συνοδευόμενος μὲ τὴ γερὴ σβερχιά, ὡς τὴν κρίσιμη τὴν ὥρα ποὺ βρέθηκα ἐνθρονισμένος μεγαλοπεπέστατα στὸ στασίδι τοῦ δεξιοῦ τοῦ ψάλτη, δὲν εἶχα κάνει καμμιὰ πρόοδο στὴν ψαλτικὴ, ὥστε μὴν περιμένετε νὰ σᾶς ἐξιστορήσω πὼς ἔδρεψα δάφνες ἐκεῖνες τίς ὥρες τῆς φριχτῆς μου δοκιμασίας...

Ἡ μελαγχολία μου ὡς τὸ βράδυ στάθηκε κάτι ποὺ δὲ μπορῶ νὰ τὸ παραστήσω. Ἐβλεπα πὼς μοῦ ἐφευγε τὸ ἔδαφος. Εἶχα πιά χαντακωθῇ στὴν ἐκτίμηση τῶν γονέων καὶ κληρικών τῶν μαθητῶν μου. Μάντευα τώρα τὴν εὐνοίαν τοῦ θά μου εἶχανε πιά καὶ τὰ παιδιά.

Πόσο μάταιες ἀποδεικνύθηκαν οἱ παιδαγωγικὲς μου μελέτες! Δὲ μάθαινα καλύτερα νὰ ψάλλω; Καὶ καλὰ ὁ Πλουτάρχος ἦταν εἰδωλόλατρες καὶ δὲ λεί τίποτε γιὰ ψαλτικὴ; μὰ ἐκεῖνος ὁ βλοημένος ὁ Σπένσερ, ποὺ ἦταν Χριστιανός;.. Νὰ μὴ γράψῃ οὔτε μιὰ σειρὰ στὴν Ἀγωγή του;... Ὁ ἄμπαϊνα τώρα στὴν Ἐκκλησίαν καὶ θὰ τραντάζονταν οἱ ὀθόλι της, ὅταν θάλεγα τίς καταβάσεις, τὸ Ἄξιον ἔστί, τὸ Ἄγιος ἄγιος καὶ τ' ἄλλα. Τὴ θρίαμβος! Στερνὴ μου γνώση, νὰ σ' εἶχα πρῶτα.

Μὰ πρέπει νὰ διορθωθῇ τὸ κακό. Μὲς στὴν ἄφατη μελαγχολία μου, μιὰ φωτεινὴ ἐμπνευση φώτισε τὸ μυαλό μου καί, καλπάζοντας ἡ φαντασία μου, δημιούργησε μιὰ εἰκόνα ἐξᾶσις αὐτοῦ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, ὅπου εἶδα τὸν ἑαυτό μου νικητὴ, θριαμβευτὴ! Ἄν τὸ κάνω

αὐτό, εἶπα μέσα μου, θὰ βουίξῃ ὁ τόπος. Θὰ τὸ μάθουν κι' οἱ γονεῖς μου καὶ θὰ χαροῦν. Θὰ τὸ μάθῃ κι' ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς—τὸ καλὸ δὲν κρύβεται—καὶ νὰ ἰδῇς ἐπαίνους καὶ διακρίσεις! Ἀχ, πότε νὰ ξεμερώσῃ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα! Τελείωσε: Θὰ μάθω τὰ παιδιά Γαλλικά! Νὰ ὦρα ἰδέα!

Τὸ βράδυ λοιπὸν ἐκείνης τῆς Κυριακῆς ἔπρεπε ν' ἀσχοληθῶ μὲ τὴν προπαρασκευὴ τοῦ αὐριοῦ μαθήματος τῶν Γαλλικῶν. Μέσα στὸ μπαούλο μου εἶχα τὸ Lettres demon monlin τοῦ Daudet, καὶ τὴν Atala τοῦ Chateaubriand, μὰ αὐτὰ ἦταν γιὰ προχωρημένους, ὅχι γιὰ παιδιά ποὺ τώρα, πρώτη φορὰ, θὰ εἶχανε τὴν εὐτυχία νὰ ἀρχίσουν Γαλλικά. Ἀλφαβητάριο δὲν εἶχα. Νάχα τοῦλάχιστο τὴ μέθοδο τοῦ Ὁλλενδόρφου...

(Ἀκολουθεῖ) ΑΘ. Π. ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΝΙΩΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος)

Ἐπρεπε νὰ τῆς ποῦνε τὴν ἀλήθεια, γιὰτὶ ἂν τὴν κρύβανε, ἅμα θὰ γυρίζανε πίσω ὅλοι μὲ τὸ καλὸ ποιά θὰ ἦταν ἡ θέση τοὺς ποὺ θὰ ρωτοῦσε γιὰ τὸν πατέρα τῆς περιμένοντάς τον νὰ ἔρθῃ καὶ κεῖνος; Στὴν ἀρχὴ ἡ Λενιώ δὲν καταλάβαινε, μὰ ὅταν μπῆκε στὸ νόημα ἔσπασε σ' ἀπανωτὰ κλάμματα. Ἡ παπαδιά ἔβαλε τὰ παιδιά τῆς νὰ τὴ διασκεδάσουν. Μὰ ποῦ, ἄλλο ἀπὸ τὸ κλάμμα δὲν τῆς ἔδινε καμμιὰ εὐχαρίστηση. Εἶχε παρατήσῃ καὶ τὸ ξέπλεγμα τοῦ μάλλιου, καὶ μόνο σὰ θυμότανε καὶ τ' ἄλλα παλικάρια ποὺ πολεμοῦσαν ἀκόμα, ἔπιασε μὲ τὴν ἴδια ὁρεξὴ τὴ δουλιά. Ὅταν ζοῦσε ἡ γιαιγιά της, τῆς εἶχε πῇ πὼς πρέπει νὰ βοηθᾶμε τοὺς ἄλλους κι' ὅταν ἀκόμα μᾶς κάνουνε κακό. Καὶ αὐτὴ τὴν κομβέντα ἡ Λενιώ τὴν εἶχε δέσει μέσα τῆς φυλαχτό. Γι' αὐτὸ ὅσο κακό κι' ἂν τῆς ἔκανε ὁ πόλεμος, βοηθοῦσε τὸν ἄγωνα μὲ ὅλη τὴ μικρὴ τῆς δύναμη. Στὸ τέλος ὁ παππᾶς εἶπε νὰ τὴν κρατήσῃ κοντὰ του. Ὅμως ἅμα μπήκανε οἱ Γερμανοὶ καὶ ἦρθε ἡ μεγάλη πείνα, ἀποφάσισε νὰ τὴν δώσει σὲ μιὰ κουμπάρα του στὴν Ἀθήνα ποὺ ἠθελε ἕνα κορίτσι, ὅς ἦτανε καὶ μικρό, γιὰ τίς δουλιές καὶ γιὰ τὰ ψώνια. Ἐτοί ἡ Λενιώ βρέθηκε δουλίτσα σ' ἕνα μεγάλο καὶ πλού-

σιο σπίτι. Στὴν ἀρχὴ παραξενεύτηκε μόλις πάτησε τὸ πόδι τῆς ἐδῶ, γιὰτὶ δὲν φανταζότανε ποτε τοσούτους πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ κατοικοῦν στὴν πολιτεία.

Θαρροῦσε τὸ χωριουδάκι τῆς μιὰ μεγάλη πόλη, ἀφοῦ εἶχε δυὸ ἐκκλησιές, μιὰ πλατεῖα καὶ ἕνα καφενεῖο. Ἡ κυρά της ἦτανε καλὴ, καὶ καμμιὰ φορὰ, σὰν τύχαινε νὰ χαζέψῃ λίγο περισσότερο μπροστὰ σὲ καμμιὰ βιτρίνα, τῆς τραβοῦσε δυνατὰ τὸ χέρι καὶ τὴν ἔβγαζε ἀπὸ τὰ ὄνειροπολήματά της. Ὅ,τι ἔβλεπε γύρω της, τὴν ἔκανε νὰ θυμᾶται τὸν πατέρα της. Ἄν ἦτανε καὶ κεῖνος ἐδῶ, θὰ σεργιανόυσανε μαζί στοὺς ὁραίους δρόμους, στίς μεγάλες πλατεῖες, στὰ φωτισμένα καταστήματα. Μὰ κεῖνος ἔλειπε τώρα γιὰ πάντα καὶ ποῖος ἔχει ποῖος τὸν εἶχε θάψῃ ἐκεῖ στίς ματωμένες πλαγιές τῆς Τρεμπεσίνας ποὺ ἔπεσε. Γιατὶ ἡ φτωχοῦλα ἡ Λενιώ νόμιζε πὼς ὅλους τοὺς σκοτωμένους τοὺς θάβουνε στὸν πόλεμο.

Δὲν σταματάει ὡς ἐδῶ ἡ ἱστορία τῆς μικρῆς δουλίτσας μὲ τὸ μεγάλο καλάθι καὶ μὲ τὴν ἄσπρη ποδίτσα, ποὺ περνοῦσε κάθε πρωτὴ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας. Μιὰ μέρα τὴ χάσαμε. Πέρασε μιὰ ἐβδομάδα, πέρασαν δυὸ, μὰ ποῦ νὰ ναξαφανεῖ στὸ δρόμο μας. Λέγαμε πὼς θὰ εἶχε ἀρρωστήσῃ καὶ θὰ ἦτανε στὸ κρεβάτι. Μὰ πάντα περιμέναμε νὰ ξεπροβάλλῃ ἀπὸ τὴ γωνία ἐκεῖ, ὅπως τὴ βλέπαμε τ' ἄλλα πρωῖνά φρεσκοπλυμένη, φρεσκοχτενισμένη καὶ μὲ τὰ μεγάλα της μάτια περιέργεια νὰ κοιτάζουν γύρω. Ὡς ποὺ προχτὲς γνώρισα τὴν κυρία τῆς Λενιώς σὲ κάποιο φιλικὸ σπῆτι. Τὴ ρώτησα ἀμέσως.

—Σᾶς ἔκανε λοιπὸν τέτοια ἐντύπωση αὐτὴ ἡ μικρούλα; εἶπε. Δὲν ἔχετε ἀδικο. Ἦτανε ἕνα θαυμάσιο παιδί ποὺ εἶχε μιὰ πολὺν περιέργη τύχη. Γύρισε ὁ πατέρας της ποὺ τὸν νομίζανε ὅλοι γιὰ σκοτωμένο. Ἦτανε αἰχμάλωτος σ' ἕνα στρατόπεδο ποὺ τὸ ἐλευθέρωσαν οἱ σύμμαχοι. Φαντασθῆτε τί ἐκπληξὴ καὶ τί χαρά. Ὅπως στὸν κινηματογράφο. Μὰ καὶ ὅλη τῆς ἡ ζωὴ ἦτανε τέτοια. Θέλετε νὰ τὴν ἀκούσετε; Μοῦ τὴν εἶπε ὁ παππᾶς ποὺ μᾶς τὴν ἔφερε ἀπὸ τὸ χωριὸ στὸ σπῆτι...

Καὶ μοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν ποὺ σᾶς εἶπα.

ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ «ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙ-
ΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΩΝ» (87. απο-
τέλεσμα στο προηγούμενο φυλλάδιο)

Η ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Ἀγαπητέ μου Ἀνανία,
Τί σύμπτωση! Τό ἴδιο βράδυ πού
ὄνειρεύτηκες πώς ζοῦσες στήν Ἀθήνα
τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέη, ὄνειρεύτηκα
πώς ζοῦσα ἐκεῖ κι' ἐγώ.

Ἦρουν, λέει, ἕνα Ἀθηναίопουλο
πού πήγαινα πρωτὶ-πρωτὶ με τὸν παιδα-
γωγό μου στοῦ Γυμναστήριου. Καθὼς
περνοῦσα ἀπὸ τὴν ἀγορά, νὰ καὶ σὲ
παίρνει τὸ μάτι μου κοντὰ σὲ μιὰ στοά.
Φοροῦσες μετὰ μεγάλη κομψότητα τὸ χι-
τῶνα σου καὶ τὸ ἱμάτιό σου, ἀλλὰ δὲν
εἶχες καθόλου μουστάκι καὶ γένεια καὶ
τὰ μαλλιά σου ἦταν κοντὰ καὶ δεμένα
μ' ἕνα λεπτὸ διάδημα. Τί ὥρατος πού
ἦσουν!

— Χαῖρε ὦ Ἀνανία! σοῦ φωνάζω.
— Χαῖρε ὦ παῖ! Μὰ ποιὸς εἶσαι;
— Καλέ, Ἀνανία μου, δὲ με γνωρί-
ξεις; Τὸ «Ἄσπρο κουνελάκι» εἶμαι.

— Μπᾶ! μπᾶ! καὶ πὼς μεταμορφώ-
θηκες ἐστὶ! Ἐγὼ σὲ ἤξερα κορίτσι.
— Ἐ, ὅσο γι' αὐτὰ ἂς εἶναι καλὰ ἡ
Καλὴ Νεράιδα κι' ἂς μὴν μπόρεσα ν'
ἀπαντήσω στήν 46η Κυριακή.

— Καὶ δὲ μοῦ λὲς πὼς τὰ κατάφε-
ρες καὶ τῶσκάσε ἀπὸ τὸ νηαί σου;
— Οὐ! παλιὰ δουλειά, με τὰ φτερά
τοῦ Δαίδαλου.

Εἶχα ὁρῆξαι νὰ φλυαρήσω λιγάκι μα-
ζί σου καὶ νὰ σὲ ρωτήσω πὼς πᾶς, μὰ
ὁ παιδαγωγός μου με τράβηξε ἀπὸ τὸ
χέρι κι' ἀναγκάστηκε νὰ σ' ἀποχαιρε-
τήσω. Τώρα μαθαίνω πὼς τραβοῦσες
γιὰ τὴν Ἀκρόπολη καὶ πῆγες στὸν
πύργο τῶν Ἀνέμων. Καυχίμαι, Ἀνα-
νία μου, πὼς ἔξερα καλὰ τὴν Ἀθήνα
μας καὶ τὴν Ἀκρόπολη, μὰ τέτοιον
πύργο στήν ἐποχὴ μας δὲν ἤξερα.

Ποῦ τὸν βρήκες ἐσύ; Καὶ πού τὰ βρή-
κες στήν ἀγορά μας τὰ βερύκοκα, τίς
πατάτες καὶ τίς ντομάτες; Ἐγὼ δὲν
εἶδα παρὰ μόνον σταφύλια, σύκα, πε-
ρίφημα πεπόνια καὶ δροσερὰ ἀγγουρά-
κια. Καὶ καμιά Ἀθηναία νὰ φωνίξει,
οὔτε ἡ μετέρα μου βγαίνει ποτὲ γιὰ
ψώνια. Κρίμα, μάλιστα, πού δὲν πρό-
φτασα νὰ δῶ καὶ τὰ ἀρχοντόπουλο με
τὸ ἄρμα του. Μπορεῖ νὰ ἦταν καὶ ὁ
Ἀλκιβιάδης. Στὸ γυμναστήριό γυμνά-
στηκα, λουστήκα, κι' ἔπειτα γύρισα στοῦ
πατρί μου γιὰ φαί. Ἦ μὴτέρα μου εἶχε
ἐτοιμο τὸ τραπέζι, χωρὶς τραπεζομάν-
δηλο, πεσέτες καὶ μαχαροπήρουντα.
Μόνον κοντάλα γιὰ τὸ ζουμί εἶχε. Δὲν
ἦταν Κυριακή, ἀλλὰ ἡ 10 τοῦ μηνὸς
Μεταγχεινιδίου, καὶ εἶχαμε ζομὸ, ὡ-
ραίο σταρνέο ψωμί, κρέας ψητό, τυρί,
ἐλιές, φρούτα καὶ θαυμασίους πλακοῦν-
τες με μέλι. Ἐτοίγα με μεγάλη ὁρῆξαι
καὶ δὲν εἶχα καμιά διάθεση γιὰ γρά-
ψιμο. Κι' ἐστὶ ὅμως, Ἀνανία μου, ἂν πε-
ρίμενες νὰ σοῦ φέρῃ ἡ Ἀγάπη μελάni,

γραφίδα καὶ περγαμνὸ χαρτί γιὰ νὰ
γράψης, θάπρεπε νὰ περιμένης μερι-
κοὺς αἰῶνες, γι' αὐτὸ καλὰ ἔκανες καὶ
ξύπνησες... κι' ἐγὼ μοῦζι σου.

Με ἀγάπη
Ἄσπρο Κουνελάκι
(Ἀ. Βραβεῖο)

ΣΙΩΠΗΛΑ

Δίχως κλάμα, μ' εὐγένεια, ἀνεπαίσθητα,
οἱ ψυχὲς πού ἄλλο πᾶ δὲ μποροῦνε,
κάποιο βράδυ θλιμμένο φθινόπωρον
τὸ στερνό τους ἀντίο θὰ ποῦνε...

Καὶ θὰ φύγουνε δίχως παράπονο.
Κι' ἂν τις πληγώσῃ τόσο ἐνὰ χέρι
μὲ λεπτότητα ἐξαισία τὸ σχώρεσαν
— Ψυχρὸ πούναι τῆς νύχτας τὸ ἀγέρι...

Ἀργοσβήνουν τὰ ρόδα στὸ ἀνθόγαλο
ἀπ' ἀνέμελο χέρι κοιμμένα
τῇ χαμένη εὐτυχία ὀνειρεύονται
κι' ἕνα βράδυ λυγίζουν θλιμμένα...

Κάποιο βράδυ πού ὁ ἀγέρας κι' ἡ θά-
λασσα
σπάζαν ξέφρενα πάνω στοὺς βράχους,
τοὺς τρελλοὺς ταξιδιώτες τῆς Ἀνοίξης
τὸ Φθινόπωρο βρήκε μονάχους

νὰ ἱστοροῦνε τὰ λιόχαρα ὀνειράτα
καὶ νὰ γέρονται θολοὶ στὸ σκοτάδι.
Κι' οἱ τρελλοὶ ταξιδιώτες τῆς Ἀνοίξης
σιωπηλοὶ ξεκινοῦν κάποιο βράδυ...

Κάποιο βράδυ οἱ ψυχὲς πού ραγίσανε
κάθε ἐλπίδα τους βλέπουν χαμένη
— καὶ μετὰ δάκρυα, ἀμίλητες, φεύγουνε
μιὰ βραδυὰ Φθινόπωρου κλαμένη...

Ντίνος Ζηριώτης

Ο ΛΕΙΠΝΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΥ

Στὸ δρόμο τὸ μακρὸ πού οδηγᾷ
ἀπὸ τὴν πόλη σ' ἕνα μεγάλο κι' ὁμορφο
χωριό, φαίνεται κάποιος δδοιπδρος.
Παίρνει τώρα τὸν ἀνέφορο τοῦ λόφου.
Σὰν φτάσῃ στήν κορυφὴ θ' ἀγναντέψῃ
τὸ χωριό. Κι' ἐνῶ τὰ βήματά του τὸν
φέρουν πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἐκεῖ περὶ κι' ὁ
νοῦς του, γυρνώντας χρόνια καὶ χρόνια
πίσω. Θυμᾶται πὼς ἐδῶ καὶ χρόνια,
μικρὸς σὺν ἦταν, εἶχε περάσει πολλὰς
φορὲς αὐτὸν τὸ δρόμο. Πότε με τὸν
πατέρα του καὶ πότε με τὸ θεῖο. Τότε
χαρούμενος τὸν διάβαινε, γιατί, σὺν πῆ-
γαινε στήν πόλη, εἶχε στὸ νοῦ του τὰ
καλὰ πού θ' ἀγόραζε, καὶ, σὺν γυρᾷ
πάλι στὸ χωριό, τίς χαρὲς πού θάκανε
ἡ ἀδελφοῦλα με τὰ δῶρα πού τῆς πῆ-
γαινε.

Θυμᾶται ὅμως καὶ μιὰ φορὰ, κι'
αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία, πού περνώντας
τὸν ἴδιο δρόμο γιὰ τὴν πόλη, εἶχε τὴν
καρδιά βαρειά καὶ χίλιος φόβοι καὶ
θλίψη ἀπέραντη γιόμιζαν τὴ σκέψη

του. Ἦταν τότε δεκαοχτὼ χρονῶν
Κάποιος θεῖος εἶχε γράψῃ στὸν πα-
τέρα του ἀπὸ τὴν Ἀμερική, πού ἦταν,
νὰ τὸν στείλῃ ἐκεῖ νὰ δουλέψῃ κοντὰ
του, νὰ ἰδῇ τὴν τύχη του. Κι' ἐκεῖνος,
ἀφοῦ τὸ σκέφτηκε καλὰ, ἀποφάσισε
στὸ τέλος νὰ τὸν στείλῃ. Μέρους πολλὰς
ἔτρεχε ὁ πατέρας ἐδῶ κι' ἐκεῖ ὥς πού
νὰ βγάλῃ τὰ χαρτιά γιὰ τὸ ταξίδι. Τέ-
λος ἐτοιμάστηκαν ὅλα καὶ τὴν ἄλλη
μέρα θάφευγε.

Τὸ βράδυ μαζεῦθηκαν ὅλοι γύρω
ἀπ' τὸ τραπέζι σιωπηλοὶ κι' ἀνύστετοι.
Κανένας δὲν ἀγγίξε τὴ μυρωδάτη
πῆτα πού ἡ μάνα εἶχε φτιάσει γιὰ τὸ
παιδί. Ἀκόμα κι' ἡ μικρὴ ἀδελφοῦλα
δὲν ἔβαλε μπουκιά στὸ στόμα τῆς.
Αὐτὴ πού ὅλοι τὴν ἔλεγαν φαγοῦ γιατί
ποτὲ δὲν χόρταινε. Τότε ἔκοψε ὁ πατέ-
ρας τὴν σιωπὴ κι' εἶπε με τὴ σοβαρή
του φωνή: «Γιατί λοιπὸν κάνετε ἐστὶ
ἀπόψε καὶ στενοχωρεῖτε καὶ τὸ παιδί;
Μήπως θὰ κάτῃ γιὰ πάντα ἐκεῖ στήν
Ἀμερική; Θὰ δουλέψῃ κοντὰ στὸ θεῖο
του, κ' ὕστερα θὰ μᾶς γυρίσῃ πίσω,
πλουσίος, καζαντισμένος. Θὰ τὸν καμα-
ρώνουμε κ' ἐμεῖς». Ὁ πατέρας σάπασε
κι' ἕνας βαθὺς στεναγμὸς τοῦ ἔφυγε.

Ἡ μάνα κοιτάζε τὸ παιδί τῆς με
λαχτάρα καὶ σιορῆ, τὸ παιδί πού με
πόνους καὶ στερήσεις τὸ μεγάλωσε, τὸ
παιδί πού δὲν λίγο θὰ τῆς ἔφευγε.
Ἐσκυψε, καὶ με τὴν ποδιά τῆς σκού-
πισε κάποιο δάκρυ.

Ὁ πατέρας τότε ἀκούμπησε τὸ χέρι
στὸν ὦμο του καὶ τοῦ μίλησε με βα-
θεία, τρεμάμενη φωνή: «Παιδί μου,
κοίταξε μὴ με ντροπιάσῃς ἐκεῖ πού θὰ
πᾶς. Νὰ δουλέψῃ τίμια καὶ νὰ λὲς
πάντα τὴν ἀλήθεια. Ἐστὶ νὰ εἶσαι βέ-
βαιος πὼς ὁ θεὸς ποτὲ δὲν θὰ σὲ χάσῃ.
Ἐγὼ, παιδί μου, εἶμαι τώρα 60 χρονῶν,
τὰ μαλλιά μου ἄσπρισαν κι' ἡ ὕγεια
μου τσάκισε ἀπ' τὰ γεράματα. Κι' ὡς
τὰ σήμερα με σέβονται καὶ μ' ἀγαποῦν
ὅλοι, κι' ὅλοι ἐρχοῦνται νὰ πάρουν τὴ
γνώμη μου, γιατί τίμια κι' ἀγαπημένα
ἔζησα μ' ὅλους. Ἐστὶ καὶ σὺ θέλω νὰ
μοῦ μοιάσῃς καὶ νὰ με ἑσπεράσῃς
ἀκόμα. Ἐστὶ, παιδί μου, με τὴν εὐχή
μου νὰ προκόψῃς».

Κι' ἡ μάνα πού με κόπο κρατοῦσε
τὰ δάκρυα, τοῦπιασε τὰ χέρια, τὸν
κοίταξε σὰ μάτια καὶ τοῦπε: «Παι-
δάκι μου, θὰ μᾶς φύγῃς. Κοίταξε ὅμως,
γυρόνα μου, νὰ μὴν κρυώσῃς καὶ μ' ἀρ-
ρωστήσῃς ἐκεῖ στοὺς ξένους τόπους.
Νὰ ντύνεσαι καλὰ, νὰ φυλάγῃς ἀπὸ
κρύο καὶ νὰ μᾶς γράφῃς πὼς εἶσαι
καὶ πὼς περνᾷς». Ἡ μάνα σταμάτησε
γιατὶ ἕνας λυγμὸς τὴν ἐπνίξε...

Ὅλα τὰ θυμᾶται σὺν μιὰ παλιὰ
ξεθωριασμένη εἰκόνα, σὺν ἕνα ὄνειρο
λησμονημένο. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κι' ἡ
μικρὴ ἀδελφοῦλα ἀποκοιμήθηκε
ἀγκαλιὰ του...

Ἀθάνη Ἑλλάς

ΑΔΕΛΦΟΥΛΑ

Ἐχω μιὰ ἀδελφοῦλα,
μιὰ ξανθὴ μικρούλα,
μὲ μαλλᾶκια ὅλο μπουκλίτσες
καὶ στὰ χέρια δυὸ βουλίτσες
καμωμένες γιὰ φιλιὰ.
Ἄχ! ἡ παιχιδιάρα
ἡ μικρὴ χαδιάρα
κάθε ὥρα ἀγκαλίσσα,
λὲς καὶ εἶναι στὴ φωλίτσα
κελαϊδᾷ σὰν τὰ πουλιά.

Ὅταν τὴν κοιμίζω
καὶ τὴ νανουρίζω,
κλείνει τότε τὰ ματάκια,
δυὸ κλεμμένα κομματάκια
ἀπριλιάτικου οὐρανοῦ,
τὰ μικρὰ χελιδνὰ
κόκκινα φρουτάκια
μισανοίγουν ὅλο γλύκα,
τόση γλύκα πού δὲν βρήκα
ποῦθενά στὸν κόσμο ἄλλου!

Γιόργια

Η ΤΡΕΛΛΗ

Τρελλὴ τὴ λένε τὰ παιδιά τῆς γει-
τονιάς. Σὰν τῆς πετοῦν τίς πέτρες καὶ
τὴν τρελλαίνουν με τίς κοροϊδίες τους,
δὲν κάνει τίποτα, οὔτε γυρνᾷ πίσω νὰ
τὰ κινήσῃ, ἀλλὰ κάθεται σὲ μιὰ
γωνιά, τοὺς κοιτάζει με βλέμμα χαμέ-
νου ζώου καὶ τοὺς λείει με ραγισμένη
φωνή: «Χτυπᾶτε με ἄπονα, χτυπᾶτε. Δὲ
θ' ἄρθῃ καμμιά μέρα καὶ μένα τὸ παλ-
ληκάρι μου, τότε θὰ σᾶς πῶ γῶ». Καὶ
λέγοντας αὐτὰ, βγάζει ἀπ' τὸν κόρφο
τῆς μιὰ μικρούλα φωτογραφία, χαλα-
σμένη ἀπ' τὴν πολυκαρδία καὶ κιτρι-
σμένη, τὴν κοιτάζει καλὰ - καλὰ, σὺν
νὰ τὴ βλέπει γιὰ πρώτη φορὰ. Ὑστερα
ἀρχίζει νὰ τὴ χαϊδεύῃ καὶ νὰ τὴ φι-
λᾷ, ἐνῶ δάκρυα τρέχουν ἀπ' τὰ γέφυκα
μάτια τῆς. Ἡ τρελλο - Κατρίγκα, ὅπως
λέει κι' ἡ ἴδια, (ὅταν καμμιά φορὰ ἐρ-
χεται στὰ λογικά τῆς), εἶναι πέρα ἀπὸ
τὴ ρημαγμένη χώρα. Πλούτη κι' ἀρχον-
τικά εἶχε πολλὰ, μὰ ποῖός τὰ λογαρι-
ζει; Τὸ μόνον πού κλαίει καὶ γυρνᾷ νὰ
τὸ βρῇ τόσα χρόνια ἀπὸ τόπο σὲ τόπο,
εἶναι τὸ μοναχικό της ἀγόρι, πού τ' ὄ-
χασε στήν καταστροφὴ. Ἀμοιρὴ μάνα.
Κοκόμοιρη τρελλή. Ψάξε... ψάξε,
μπορεῖ καμμιά φορὰ νὰ τὸ βρῇς τὸ
παλληκάρι σου...

Προκομένη Τεμπέλα

ΓΑΛΗΝΗ...

«Δὲν ἀκούεται οὐτ' ἕνα κύμα
εἰς τὴν ἔρημ ἀκρογιαλιά...»
ΣΩΛΩΜΟΣ

Καθισμένη σ' ἕνα βράχο, ἀπολαμ-
βάνω τὸ φεγγαρόφωτο... Γύρω μου ὅλα
εἶναι σιωπῆλα, ὅλα λὲς καὶ κοιμοῦνται
κάτω ἀπὸ τὸ παραμυθένιο φῶς τοῦ
φεγγαριοῦ...

Ἐνα ἀπαλὸ ἀεράκι μόλις ρυτιδῶ-
νει τὴ θάλασσα πού λαμπυρίζει σὺν
νὰ εἶναι σκορπισμένα ἀπάνω τῆς λαμ-
περὰ πετράδια... Τὰ κύματα ἐπαφαν νὰ
μουρμουρίζουν γλυκοφιλοῦν ἡσυχὰ τὴν
ἀμμουδιά. Πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ βράχο, μιὰ
βαρκούλα ἀγκυροβολημένη.

Ἀφῖνω τὸ βλέμμα μου νὰ πλανιέ-
ται ἐλευθερὰ πέρα στὸν ὀρίζοντα, ὅπου
ἀχνὲς διαγράφονται οἱ αἰλουέτες δυὸ
βουνῶν...

Σ' ὅλα εἶναι χυμένη μιὰ γαλήνη
πού δὲ δροσίζει, σὲ ξεκουράζει, σὲ κά-
νει νὰ ξεχνᾷσαι...

Κάθε σκοπός, κάθε σκέψη, τέτοια
ὥρα σβήνουνται, χάνονται... Ὅλα συγ-
χέονται, κρύβονται κάτω ἀπὸ μιὰ κα-
ταχνιά, καὶ οὐ ἀφίνεσαι, ἐστὼ καὶ γιὰ
μιὰ στιγμὴ, σὲ μιὰ γλυκεῖα ὄνειροπό-
ληση...

Χρυσάνθεμον

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗ ΒΑΡΚΑ

Ἐπιτέλους. Μπήκαμε στὴ βάρκα
καὶ τραβήξαμε στ' ἀνοιχτά. Ἡ βαρ-
κούλα ἦταν φρεσκοβαμμένη μπλε καὶ
ἄσπρη σὺν τὴν σημαία μας. Ἀχ καὶ
τί ὄρατο ὄνομα πού εἶχε! Τὴ λέγαμε
«Νεράιδα».

— Νίτσα, δὲς μου καὶ μένα, νὰ τρα-
βήξω κι' ἐγὼ λίγο κουτί!

Ἡ βάρκα ὅλο καὶ πήγαινε στ' ἀνοι-
χτά.
Ἡ θάλασσα ἦταν σὰ γαλάζιος
καθρέφτης. Παρακάτω μιὰ ἄλλη βαρ-
κούλα σχίζει χαρούμενη τὰ νερά, ἀφί-
νοντας πίσω της ἄσπρους ἀφρούς. Τὰ
μικρὰ κυματάκια με τὸν γλυκὸ τους
φλοῖστο χτυποῦν στίς δύο βαρκούλες.

Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν «Νεράιδα» φτε-
ρουγίζουν ἄσπροι γλάροι. Ἡ θάλασσα
χρυσίζει ἀπὸ τὸν ἥλιο πού λάμπει ψηλά
στὸν καταγάλανο οὐρανό. Σιγά - σιγά
ἀρχισε νὰ φυσᾷ ὁ μπάτης, κι' ἐστὶ οἱ
δύο βαρκούλες κυλᾶνε στήν ἀσημένια
θάλασσα, γυρνώντας πίσω στὸ μικρὸ
καὶ ἡσυχὸ λιμανάκι.

Ρόζ Μπουμπουκάκι

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Τάκης εἶναι ἄρρωστος. Ὁ γι-
ατρός, μετὰ τὴν ἐξέταση, ψιθυρίζει:
— Ἐχει γερὴ κρᾶση ὁ μικρός...

Κι' ὁ Τάκης ἐντρομος:
— Κρᾶση! Τί ἀρρώστεια εἶναι πάλι
αὐτή;

Στεφάνι τῆς Λευτεριάς

Ὁ Κουφιοκεφαλᾶκης συναντᾷ ἕνα
φίλο του καὶ τὸν ρωτᾷ:

— Καλέ, τί γίνεται αὐτὸς ὁ Γιαγ-
κος; Δὲν γύρισε ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἐξοχή;
— Μοῦ εἶπαν πὼς πέθανε, ἀπαντᾷ
ὁ φίλος· δὲν ξέρω ὅμως ἂν εἶναι ἀλή-
θεια.

Κι' ὁ Κουφιοκεφαλᾶκης:
— Σόπα, καίμενε! Ἄν πέθαινε,
δὲν θὰ μᾶς εἰδοποιούσε;

Ἡρώκη Πίνδος

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 28
ἀρ. τηλ. 55-536—23 Ὀκτωβρίου 1945

ΓΙΑ τὰ νέα τετραδιάκια Μικρῶν
Μυστικῶν σᾶς εἶπα στὸ προηγούμενο.
Γιὰ τὸ νέο Λυσόχαρτο σᾶς γράφω σή-
μερα στήν ἐπικεφαλίδα τῶν Πνευματι-
κῶν Ἀσκήσεων. Καὶ τώρα περιμένω
τίς ἐπισκέψεις σας καὶ τίς παραγγε-
λίες σας.

Σᾶς θυμίζω καὶ τὸν Διαγωνισμό
Πνευμ. Ἀσκήσεων πού παρατεῖναι τὴν
προθεσμία του ὡς τὸ τέλος Νοεμβρίου.
Γιατὶ δὲν ἔχω λάβει ἀρκετὲς Συλλογές,
κι' ἐπρεπε νὰ δώσω καιρὸ καὶ σ' ἄλ-
λους πού θὰ ἤθελαν τυχὸν νὰ διαγω-
νισθοῦν καὶ δὲν ἐπρόφθαναν τὴν προ-
θεσμία. Λοιπὸν, αὐτοὶ μποροῦν νὰ

μοῦ στείλουν τίς Συλλογές τους καὶ
τώρα, καὶ ὅσο πῶς γρήγορα τόσο τὸ
καλύτερο.

Κυκλάμινο, πολὺ μ' εὐχαρίστησε τὸ
γραμματάκι σου μετὰ τὸ κλαδάκι τοῦ μυ-
ρωδάτου θυμαριοῦ τῆς Νέας Κηφισ-
σίας. Εἶσαι δικαιολογημένη γιὰ τὴν
ἀγοπορία σου, ἐλπίζω ὅμως νὰ μοῦ
γράψῃς τώρα συχνότερα. Μὴν ἀμφιβάλ-
λῃς πὼς ὡς τὸ τέλος ὁ «Πρόας» θὰ
εἶναι τὸ ἴδιο ὥρατος, καὶ μάλιστα ὡ-
ραιότερος, μετὰ τὰ δραματικά καὶ κατό-
πι χαρούμενα ἐπεισόδια πού ἀκολου-
θοῦν.

Πήγαρε, σοῦ ἀνανέωσε τὸ ψευδῶ-
νυμο, ἂν καὶ μέσα στὸ γράμμα σου δὲν
βοήκα τίς 100 δρ. γιὰ τὴν ἀνανέωση.
Μὲ ἄλλη εὐκαιρία μοῦ τίς στέλνεις. Σ'
εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τόσο συμπαθητικὰ
λόγια, καθὼς καὶ ὁ κ. Ξενοπούλος.
Ναί, τὰ δεινὰ αὐτὰ τώρα εἶναι περα-
σμένα, καί, ὅπως ὠραϊότατα γράφεις,
«σιγά-σιγά τὰ παιδιά μου φτερουγίζουν
σιμὰ στήν ὁλοκαρπὴ τῆς φωλιάς μου,
γιὰ νὰ ξαναβροῦν τὴν παλιά τους εὐ-
τυχία, καὶ σιγά-σιγά, ὅσο ἀπλώνεται ἡ
εἰδηση τῆς ἐπανεδόσεώς μου», οἱ πα-
λιοὶ μου φίλοι κάνουν τὸ χρέος τους,
ὅπως τὸ ἔκαμες καὶ σύ.

Ὅχι, Ὁρμητικὴ Ροδόπη, τόσο μεγα-
λὲς ἔσστες, σὺν τίς δικές σας ἐκεῖ, δὲν
εἶχαμε αὐτὸ τὸ καλοκαίρι στήν Ἀθή-
να. Λυπήθηκα πού τὸ πέρασε ἐστὶ ἄ-
σχημα, καὶ μάλιστα τὴν ἐβδομάδα πού
ἦσαν ἀρρωστέη ἀπὸ ἀμυγδαλές, Ἐ,
τώρα πέρασαν ὅλ' αὐτὰ, καὶ παντοῦ
κάνει δροσιά, καὶ σὺ εἶσαι καλὰ καὶ
μοῦ γράφεις τόσο ὥρατα...

Συγκινημένος, ὁ κ. Φαίδων σ' εὐ-
χαριστεῖ, Ἡρώς Ἑλληνοπούλα, γιὰ
ὅσα γράφεις. Ναί, τὴν πλησιάζει τὰ
ἐβδομητηναετηνία, ἀλλὰ φαίνεται πὼς
τοῦ δίνει δύναμη νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐργάζε-
ται, πρῶτα ὁ θεός, κι' ἔπειτα «ἡ ἀγά-
πη κι' ἡ ἀφοσίωση τῶν πνευματικῶν
τοῦ παιδιῶν». Ὁ ὅρος ἐκείνος στήν
προκήρυξη τοῦ Ἑσπαθώματος σημαί-
νει: Ἐγγράφεις ἕναν τετραμηνὸ συν-
δρομητὴ γιὰ τὸ 1945 ἀπὸ 1ης Μαΐου.
Θὰ σοῦ λογαριασθοῦν, καθὼς εἶπαμε,
26 φυλλάδια. Ἄν ἀνανέωσῃ ὁ ἴδιος,
ἀπ' εὐθείας, τὴν συνδρομὴν τοῦ ὡς τὸ
τέλος τοῦ ἔτους, δὲν θὰ σοῦ λογαρια-
σθοῦν ἄλλα 26 φυλλάδια, τὸ ὅλον 52.
Αὐτὸ θὰ γίνῃ μόνον ἂν τὸν ἀνανέωσῃς
ἐστὶ πού τὸν ἐνέγραψες, ἂν δηλαδὴ ἐστὶ
πράξης καὶ μοῦ στείλῃς καὶ τὴ συν-
δρομὴν του γιὰ τὴ δέυτερη τετραμηνία.
Ἐλαβα καὶ τίς διευθύνσεις τῶν συν-
δρομητῶν καὶ ὅλα. Εὐχαριστῶ πολὺ.
Τὸ κομματάκι τοῦ Ἑλληνοπόλου φαί-
νεται πὼς τὸ ἔστειλε ὁ ἴδιος καὶ σ' ἐ-
κείνο τὸ περιοδικό.

Χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γνωριμία, Ἰ-
ωάννη Κ. Ματαράγκα. Μαζὶ μετὰ τὸ κα-
λὸ σου γράμμα, ἔλαβα καὶ τὴν ἐπιταγή,
σ' ἐνέγραψα γιὰ ὅλο τὸ χρόνο καὶ
σοῦ ἔστειλα τὰ φυλλάδια ἐξ ἀρχῆς. Ἐλ-
πίζω νὰ πᾶρῃς καὶ καὶ ψευδώνυμο καὶ νὰ
μοῦ γράφῃς τακτικά.

Δουκὴ Δ. Ζαμάνε, δὲν σοῦ δίνω τὸ
ψευδώνυμο πού προτείνεις, γιατί ἀνή-
κει εἰς ἄλλον, καθὼς βλέπεις καὶ στὴ
σημερινὴ ἀλληλογραφία ὥστε περιμέ-
νω νὰ μοῦ στείλῃς ἄλλο γιὰ νὰ σοῦ τὸ
ἐγκρίνω. Ἄν κρίνω ἀπὸ τὸ γράμμα
σου, βεβαίως θὰ γράφῃς πολὺ κα-
λὰ ἐκθέσεις, ἐπόμενος καὶ κομμάτια
γιὰ τὴν Σελίδα. Πολλοὺς χαριετισμοὺς
στὸν πατέρα σου, τὸν παλιὸ μου φίλο,
καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὸν κ. Φαίδωνα,

που τόσο τον αγαπούσε όταν ήταν Διαπλάσσοπουλο.

"Αφοβο Μάτι, άρχετα καλά τὰ κομμάτια σου και νομίζω πως πρέπει να ξεακολουθήσης. Σ' εύχαριστώ που θά ξεσπαθώσης «μ' όλη σου τή δύναμη», που θά τὸ κάμουν βέβαια κι' όλοι ὅσοι μ' αγαπούν, «για ν' αποκτήσω πάλι ὅσους συνδρομητάς εἶχα πρώτα κι' ἀκόμα πιδ πολλούς». . . . Για τὴν «Ἀντεκίρτα» και τὸ «Ἀγίον Μαρτύρων Αἷμα», τὰ περσινὰ μου μυθιστορήματα που ἔμειναν ἀτέλειωτα, δὲν ξέρω ἀκόμα, ἀλλὰ καί θά γίνῃ.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Δικαίωμα ἐγκρίσεως, διὰ τοὺς συνδρομητάς ἡ τὰ δέδωκε των δρχ. 100, διὰ τοὺς ἀγοραστάς δρχ. 200. "Όσα ψευδώνυμα ἀκολουθοῦνται ἀπὸ α. ἀνήκουν σὲ ἀγόρια, ὅσα ἀπὸ κ. ἀνήκουν σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: "Αρχων τῆς "Ερήμον α. (ΗΚ). Ταξιδιώτης, α. (ΑΚ). Ἀντουανέττα, κ. (ΑΚ). Καμέλια, (ΘΚ).

"Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους τῆς: "Αγγελικὴν Κουμετάκη (ἡ "Ανοῖξη τώρα πέρασε" αὐτὸ τὸ ποιηματάκι νὰ μοῦ τὸ ξαναστειλῇς τοῦ χρόνου τὸ Μάρτη, ὅταν θά τὸ κάμῃς βέβαια καλύτερο.) **Αἶαντα Δεβάντην** (σ' ἐνέγραψα, σοῦ ἔστειλα τὰ φυλλάδια και σοῦ ἐνέκρινα τὸ ψευδώνυμο· τώρα μπορεῖς «νὰ ἐργασθῇ ὅπως ὅλα τὰ Διαπλάσσοπουλα» και χαίρω πολὺ γι' αὐτό.) **"Ελληνικὴν Ραχούλαν** (ἔλαβα τὸ γράμμα σου μετὰ τὸ ἐσώκλειστο δεύτερο κομμάτι, που κι' αὐτὸ θά δημοσιευθῇ μετὰ τὴ σειρά του· οἱ ἀδελφεῖς τοῦ "Ανανία σ' εύχαριστοῦν που θυμῆθηκες τὴ γιορτὴ τους· γιὰ τὰ Μ. Μ. (εἶπα στὸ προηγούμενο) **Νεφέλην** (ἔλαβα τὴν ἐπιταγὴ των δρχ. 7000 κι' ἐξετέλεσα σύμφωνα μετὰ τὸ δελτάριό σου ἀπὸ 18 Αὐγούστου· μόνο ἡ **Εὐθ.** "Αδελ. πρέπει νὰ μοῦ γράψῃ τί ψευδώνυμο θέλει νὰ τῆς ἐγκρίνω· κι' ὁ κ. Φ. ἔχει λάβει πρὸ πολλοῦ ἓνα γράμμα σου, ἀλλὰ δὲν σοῦ ἀπῆντησε, γιὰτὶ, μετὰ τὸ δυστύχημά του, ἀποσυρμένος ἀπὸ τὸν κόσμον και τὴ ζωὴ, δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ σοῦ δώσῃ τὴ συμβουλὴ που τοῦ ζητᾷς· **Μαριαν** "Αλκ. Κόντου (δυστυχῶς, και τὰ πρωτότυπα κάηκαν κι' οἱ μεταφράσεις· ἀδύνατο νὰ θυμῆθῃ κανεὶς μας τίς ἐπιλοίπες περιπέτειες και τὸ τέλος αὐτῶν των μυθιστορημάτων, γιὰ νὰ κάμῃ περιλήψῃ) **Βοναπάρτην** (τί ποιητικὸ γράμμα μοῦ ἔγραψες γυρίζοντας ἀπ' τὸ βουνό! ὡραιότατο και τὸ κομμάτι σου, ἀλλὰ τόσο μεγάλο, πὼς νὰ χωρέσῃ; θά ἴδω.) **"Ενὰν "Ανδρα** (κι' ἐγὼ ἔχω τὴν ἴδια χαρὰ κάθε φορὰ που μοῦ γράφεις, και μάλιστα τόσο εύχαρίστα πράγματα.) **Γυφτοπούλαν** (ἔλαβα, εύχαριστῶ· ναί, ἄς ἐλπίσουμε πὼς ἡ νέα μας ζωὴ και γνωριμία θά εἶναι ὡραία σάν τὴν παλιά, και δὲν θά διακοπῇ ἀπότομα σάν ἐκείνη.) **Φιντανάκι** (ναί, αὐτὸ εἶναι πιά τὸ ψευδώνυμό σου· τὸ κομμάτι σου πολὺ καλό· ὁ κ. Φαίδων σ' εύχαριστεῖ γιὰ τίς πληροφορίες· μόνο ἀπὸ σένα μαθαίνει γιὰ τίς παραστάσεις αὐτῆς των ἔργων του στὴν πόλιν σας.) **Θρυλικὴν Ροδόπην** (γιὰ ὅλ' αὐτὰ σὲ συγκαίρω· ὅταν ἔλαβα τὸ μεγάλο κι' ὡραῖο σου γράμμα, μετὰ τὴ νέα ἀγγελία, εἶχε δημοσιευθῇ πιά ἡ πρώτη που εἶχες στείλῃ.) **Ροδανγῆν** (ἐνεκρίθη, γράφε μου.) **Ἀλεξάνδραν Θ. Πέτρον, Μι-**

χαῖλ Θ. Πηλαλλητόν (γράφω στὸ σημερινὸ φυλλάδιο) **Κόντε Ραπανάκην** (χαίρω που εἶσαι τώρα καλά· ἔλαβα γράφε μου.) **"Αμαρυλλίδα, Χρ. Παπαδήμαν** κτλ. κτλ.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 303ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι τῆς 15 Νοεμβρίου, και πέραν ἀκόμη, ἐφ' ὅσον δὲν θά ἔχουν δημοσιευθῇ.

ΔΗΛΩΣΙΣ: — Τὸ λυσόχαρτον ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει ἀπαραιρήτως νὰ γράφονται αἱ λύσεις, εἶναι ἐτοιμον και πωλεῖται εἰς τὸ γραφεῖον μου, δρχ. (200) **διακοσίας ἡ δεσμῆς των 20 φύλλων**. Προμηθευθῆτε και ἀρχίσατε νὰ στέλλετε τίς λύσεις σας ὅσοι ἐπιθυμῆτε νὰ λάβετε μέρος εἰς τὸν τρέχοντα διαγωνισμόν. Ἐχετε καιρόν, διότι ἡ δημοσίευσίς των λύσεων θά βραδύνῃ ἀκόμη ἓνα μῆνα.

138. Δογοπαικτικὸς Δεξιόγραφος

Λυὸ ἂν ἄς μποῦνε στὴ γραμμὴν
Καὶ φτάνει μόνο τοῦτο,
Νὰ μᾶς προσφέρουν στὴ στιγμὴν
Ἐξωτικὸ ἓνα φρούτο.

Ἔσλον "Απελέκητον

139. Μεταγραμματισμός

"Αν ποσὼς δὲν με πειράξεις,
Μένω βασιλιάς τρανός
Μέσ' τὸ μυθικὸ μου κάστρο.
Μὰ λαοὶ ἐάν μου ἀλλάξῃς,
Εὐτυχῶς ἡ δυστυχῶς,
Γίνομαι λαμπρὸς σάν ἄστρο,
Κι' ἀπὸ τὴ Μυθολογία,
Βρίσκομαι σέ... ὄρυχτα.

"Ατίθασσος

140. Τονόγραφος

"Ενας τύραννος παλιός
Σὲ κοιτάζει σκυθρωπός.
Τώρα, τόνο κατεβάζει
Καὶ γελώντας σὲ κοιτάζει...

Γκλόρια

141. Μωσαϊκόν

Σουηδία κι' Ἰταλία,
Γερμανία και Γαλλία,
Πρὸς βοήθεια κι' Ἀγγλία,
Ἀπὸ ἓνα τους δανεῖζουν
Κι' ἄλλη μία σχηματίζουν.

Χρυσάνθεμο

142. Γωνία μετὰ Πυραμίδος

+ ***** = "Ομηρικὸς βασιλεὺς
++ ***** = Βοιωτικὴ πόλις
+++ ***** = "Υψηλὸν φυτὸν
++++ ***** = Ἰερὸν πλοῖον
++++ ***** = Κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ
++++ ***** = Ἑλληνικὴ νῆσος
+ ***** = "Οργανον πνευστόν

Εἰς τὴν Πυραμίδα, ἐκ τῆς κορυφῆς: συμφωνον, φωτιστικόν, καί τὸ παρὰ φύσιν ἢ ὑπὲρ φύσιν κράτος τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ κάθετος εἰς τὸ μέσον πρόθεσις.

Κορινθιακὸ "Ακρογιάλι

143. Κρυπτογραφικόν

12334567 = Θεότης ἐκ των ἐννέα
2317 = Κερασφόρον
34337 = Πόλις τῆς Εὐρώπης
4567 = Πόλις τῆς Ἀσίας
5637 = Τοῦ ἵππου
6237 = Ἀγώνισμα
734147 = Διάστημα ἐτῶν ἢ αἰώνων

Βολιωτόπουλο

144. Τετραπλῆ "Ακροστιχίς

Τ' ἀρχικὰ των κάτωθι ζητούμενων δύο λέξεων ἀποτελοῦν νόταν, τὰ δεύτερα γράμματα ποταμὸν τῆς Εὐρώπης, τὰ τρίτα λεπτὸν νημάτιον και τὰ τέταρτα ἄρθρον:

1, Ἀρχαῖος τραγικὸς βασιλεὺς· 2, Μουσικὸς ὄρος, τὸ ἐναντίον τῆς θέσεως.

Σὲρ Νικ

145. Γρίφος

του , , του Κ
του , , του
του

Μαῦρος Βέλος

"Επανόρθωσις: — Αἱ ἑπ' ἀριθ. 111 και 124 Ἀσκήσεις τοῦ 9 φύλλου ἐδημοσιεύθησαν μετὰ ψευδώνυμον **Μαραθωνοδρόμος**, ἐνῶ εἶναι τοῦ **"Εξερευνητοῦ των Ἀστρων**. Τὸ λάθος ἐγένε διότι ὁ φίλος μας αὐτὸς κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Μαραθωνοδρόμου τοῦ Ψυχικοῦ.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Δὲν δημοσιεύεται Ἀγγελία ὑπερβαίνουσα τοὺς δεκαπέντε στίχους, και μόνον μία τοῦ καθενὸς εἰς κάθε φυλλάδιον. — Ἐως δέκα τὸ πολὺ λέξεις μετὰ ἀπλά στοιχεία δρχ. 30. Πέραν των δέκα λέξεων, 3 δρχ. ἡ λέξις μετὰ ἀπλά, 4 δρχ. μετὰ παῖδα και 5 δρχ. μετὰ κεφαλαία. "Ο χωριστὸς στίχος δρχ. 20.

[A — 31]

Παγκρατιωτάκι, Προκομένη Τεμπέ-
λα, ἀλληλογραφοῦμε; Γράψτε
[A — 22.]

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΟΥΛΟ

[A — 32]

Λεπτὴ Καρδούλα, γειὰ χαρὰ. Μαντεύεις ποῖα εἶμαι; Θυμᾶσαι τὴ Βάσω στῆς Μάρως; — Γυνὲ τοῦ Ψηλορείτη, σοῦ κηρύσσω τὸν πόλεμον «Παιδικῶν Πνευμάτων». Προκομένη Τεμπέλα! Ἀσχημόπαιδο, δέχεστε ἀλληλογραφία; Περιμένω γράμμα ἀπὸ ὅλους-ες τοὺς-ὰς ἀλληλογράφους μου. Ζιζή, Ἐλένη, πότε θά μπῇτε στὴν κίνησιν;

"Ηρωὶς Ἑλληνοπούλα

[A — 33]

Μποῦμ Ταικατέ! Ροδανγῆ, τί γίνεσαι; με θυμᾶσαι; Τί λές, ἀλληλογραφοῦμε;

"Αφοβο Μάτι

[A — 34]

Νέα Βόμβα τοῦ ἀτόμου: Γράψτε Ἀθανάσιον Καπάκον, — Ξηροκάμπιον Σπάρτης διὰ

Ταξιδιώτην

[A — 35]

Διαπλάσσοπουλα-ες, σάν νέο Διαπλάσσοπουλο ἀλληλογραφῶ γιὰ νὰ πιάσω φίλους-ες: Ἄσας (ἴδε A—34) διὰ

Ταξιδιώτην

[A — 36]

Διαπλάσσοπουλα-ες ποιὸς θέλει νὰ ἔχει μιά φίλῃ που θά τὸν θυμᾶται αἰώνια, Γράψτε: Ἀντωνία Α. Καπάκου Ξηροκάμπιον Σπάρτης διὰ

"Αντουανέττα

[A — 37]

Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνησιν τῆς Διαπλάσεως χαιρετοῦμε ὅλους-ες. Ἀλληλογραφοῦμε μετὰ τὴ μικρὴ τάξιν. Γράψατε πρῶτος Ἄσας Κωνσταντῖνον Κατσάρκην, Σολωμοῦ 58, Θεσσαλονίκην. **Μακεδονομάχος Προσκοπᾶν**